

NARVA PÄHKLIMÄE GÜMNAASIUMI PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA

SISUKORD

I. ÜLDSÄTTED	2
II. KOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA.....	2
1. KOOLI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA	2
2. ÕPPE-JA KASVATUSEESMÄRGID	3
3. PÄDEVUSTE KUJUNDAMINE	4
4. LÄBIVAD TEEMAD	14
5. ÕPPEKESKKOND	33
6. ÕPPEKORRALDUS	34
7. TUNNIJAOTUSPLAAN	42
8. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMINE JA NÕUSTAMINE	43
9. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD KOOLIASTMETI.....	43
10. KARJÄÄRITENUSTE KORRALDUS.....	45
11. LOOVTÖÖ, UURIMUSE JA PRAKTILISE TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD	46
12. ÜLEKOOLILISTE JA KOOLIDEVAHELISTE PROJEKTIDE KAVANDAMISE PÕHIMÕTTED.....	46
13. HINDAMISE KORRALDUS.....	47
14. ÕPETAJA TÖÖKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED.....	47
15. ÕPILASTE TOETAMISE JA NÕUSTAMISE KORD	48
16. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	48

Ainevaldkonniti koondatud ainekavad esitatakse klassiti (ainekavad asuvad kooli andmekogus)

Lisa 1 Ainevaldkond „Keel ja kirjandus”

Lisa 2 Ainevaldkond „Võõrkeeled”

Lisa 3 Ainevaldkond “Matemaatika”

Lisa 4 Ainevaldkond „Loodusained”

Lisa 5 Ainevaldkond „Sotsiaalsained”

Lisa 6 Ainevaldkond „Kunstiained”

Lisa 7 Ainevaldkond „Tehnoloogia”

Lisa 8 Ainevaldkond „Kehaline kasvatus”

NARVA PÄHKLIMÄE GÜMNAASIUMI PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA

Narva Pähklimäe Gümnaasiumi õppekava on kehtestatud põhikooli-ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõike 2, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 "Põhikooli riiklik õppekava" § 24 lõike 4 alusel direktori 01.09.2015 käskkirjaga nr 1.1-6/1.

I. ÜLDSÄTTED

- Õppekava on väljundipõhine, st et rõhuasetus õppimise kaudu õppeprotsessi lõpuks omandatavate õpitulemuste ja pädevuste omandamisel ning nende hindamisel. Õppeprotsess on kirjeldatud kooli õppekavas ja erinevate ainete ainekavades ning õpetaja töökavas.
- Väljundipõhise õppekava mõtteviisi aluseks on mudel, milles on keskne roll üldpädevustel ja valdkonnapädevustel ning millele lisanduvad läbivad teemad. Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu koolipere ühise toimimise kaudu, põhinedes lõimingul ja õppekeskkonna korraldusel.
- Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe-ja kasvatustegevusega ning õppekeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused.
- Õppetöö korraldamise eesmärgiks on õpilaskeskne ja –sõbralik õppetegevus.
- Õppekavas esitatud õpikäsitus lähtub õppimisest kui elukestvast protsessist, mille alusel õpetamine on õpilase vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna organiseerimine nii, et õpilane saavutab kavandatud õpitulemused.
- Kooli õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest. Ainekavad on koondatud ainevaldkonniti.
- Õppekava koosneb üldosast ja lisadest. Lisades esitatakse õppeainete kavad kursuste kaupa.
- Põhikooli kooliastmed on:
  - 1) I kooliaste – 1.–3. klass;
  - 2) II kooliaste – 4.–6. klass;
  - 3) III kooliaste – 7.–9. klass.

II. KOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

1. KOOLI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA

Väärtused

Kõik koolitöötajad lähtuvad oma tegevuses põhikooli riikliku õppekava § 2 lõikes 3 ja gümnaasiumi riikliku õppekava § 2 lõikes 3 sätestatud üldnimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikke ja sooline võrdõiguslikkus.

Eripära

Kooli eripära väljendub avatud õpikeskkonnaga kooliks olemisest, kus edendatakse innovatsiooni ja innovaatilisi õppemeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni ja tulemuslikkuse suurendamisele. Õppe kavandamisel ja korraldamisel keskendutakse eelkõige õpilastel praktilise intelligentsuse kujunemise toetamisele kõikides üldpädevustes. Kooli eripära väljendub erinevate õppevormide, -suundade ja –moodulite võimaldamisest iga õpilase arendamiseks.

2. ÕPPE-JA KASVATUSEESMÄRGID

Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi õppe-kasvatustöö protsess on suunatud õpilaste teadvuses tähtsamate väärtuste kujundamisele, mis tulenevad Eesti Vabariigi Põhiseadusest, ÜRO Inimõiguste Ülddeklaratsioonist, Laste Õiguste Konventsioonist.

Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi põhikooli õpilased juhinduvad oma valikutes ja tegevustes põhilistest eetika-printsipiidest, mis on kehtestatud Euroopa Liidu baasdokumentides.

Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi põhikooli õpilane:

- on teadlik vajadusest olla aus suhetes ümbritsevate inimestega,
  - suhtub inimestesse heatahtlikult, näitab nendega suhtlemisel välja hoolitsust vastavalt oma eale ja kujunenud elutegevuse oskustele ja kogemustele,
  - mõistab inimelu väärtust,
  - erinevat liiki tegevuste protsessis juhindub õigluse printsipiidest, saab olla enesekriitiline,
  - austab isiksust endas ja teistes, ei alanda teiste inimeste väärikust,
  - tunnistab iga inimese isiksuse vabadust,
  - omab ettekujutust ühiskonna ülesehituse demokraatlikest printsipiidest ja seadustest, vastavalt eale toetab aktiivselt selle demokraatlikku arengut,
  - austab ja õpib tundma oma rahva kultuuri, tunnistab oma kuuluvust teatud rahvuse hulka,
  - omab ettekujutust ja teadmisi erinevatest maailmakultuuridest, tunneb end seotud olevat põlisrahvuse esindajatega, teiste Eesti territooriumil elavate rahvastega, Euroopa ja maailma kooslustega,
  - suhtub tolerantselt kultuurilistesse, etnilistesse, usulistesse, sotsiaalsetesse ja sugulistesse erinevustesse,
  - suhtub hoidvalt loodusesse, elab ja tegutseb, säästes loodusressursse,
  - hindab tervislikku eluviisi, elutegevuse protsessis püüab täiustada oma vaimseid, oskuslikke ja füüsilisi omadusi,
  - tunnistab õiguse ülemuslikkust, austab ja täidab seadusi, teadlikult võib kaitsta oma kodanikuõigusi ja täita kohustusi,
  - on rahuarmastav, oskab konstruktiivselt täita ühist tööd, teha koostööd erinevates gruppides ja ühisustes ja on avatud enesearendamisele,
  - suhtub vastutusrikkalt oma tegevusse, vajadusel oskab võtta endale vastutust teiste eest,
  - saab aru pideva õppe vajadusest, on motiveeritud õppele, on võimeline adekvaatselt reageerima õpi-, töö- ja elukeskkonna muutustele,
- põhikooli lõpetamisel võib hinnata omi võimalusi, mõistab oma huve ja prioriteete ning vastavalt sellele koostab edasise haridustee perspektiivse plaani. Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi põhieesmärgiks on jääda stabiilsete tulemustega aktiivseks ja kaasaegseks õppeasutuseks, kus igale lapsele, vastavalt tema eale, ohutu, positiivselt mõjuva ja loominguõiguse õpikeskkonna loomisega, on kindlustatud võimalus saada kvaliteetne haridus, mis on ette nähtud riikliku standardiga.

Eesmärk saavutatakse järgmiste ülesannete realiseerimisega:

- Luua õppe-kasvatustöö protsessis tingimused õpilaste vaimse, füüsilise, moraalse, sotsiaalse ja emotsionaalse arengu kujunemiseks, tingimused teadmiste omandamise ning tahtemaduste, loominguõiguse eneseväljenduse ja sotsiaalse ning

kultuurilise identiteedi kujunemise arendamiseks.

- Aidata kaasa loomingu ja mitmekülgse isiksuse kujundamisele ning kasvatamisele, kes on võimeline realiseeruma perekonnas, tööl ja ühiskondlikus elus.
- Õpilase võimekuse arengu balanseerimiseks, tema eneserealiseerimiseks, kasutada individuaalset ja / või diferentseeritud lähenemist õpilasele ja tugisüsteemile.
- Toetada iga õpilase soovi õppida ja aidata kaasa õpikogemuste arengule, soodustada kriitilist mõtlemist ja kujundada teaduslikku maailmavaadet.
- Anda igale õpilasele kindlustunde homsele päevale, kindlustades hariduse saamise, mis lubab tulevikus realiseerida oma võimalused.
- Aidata kaasa vene kultuuri ja eesti keele ning kultuuri säilitamisele ja arengule, selleks pöörata õppe-kasvatustöö protsessis erilist tähelepanu eesti keele õppimisele.
- Luua õpikeskkond, mis soodustab uue põlvkonna sotsialiseerumist läbi vene kultuuri ja eesti kultuuri traditsioonide tajumise, üleeuroopaliste väärtuste, samuti ka maailma kultuuri ja peamiste teadussaavutuste tajumise ja omandamise.
- Luua sellised tingimused õpilase isiksuse arendamiseks, et õpilane hakkaks käituma tolerantset teiste rahvaste esindajate suhtes, hindama tervislikku eluviisi ja oleks valmis elama, õppima ja töötama multikultuurilises ühiskonnas.
- Soodustada isiksuse kujundamist, kes on valmis integreeruma ühiskonda ja osutama edaspidi abi eesti ühiskonna sotsiaalses, kultuurilises, majanduslikus ja ökoloogilises arengus.
- Organiseerida ja arendada professionaalse pedagoogilise kollektiivi tegevust, mis on rajatud meeskonnatöö printsiipidel.
- Organiseerida koostööd kohaliku omavalitsusega, Hoolekoguga, koolidega, gümnaasiumidega, kõrgkoolidega, õppekeskustega, noorsoo-, kultuurilis-hariduslike ja teiste linna, vabariigi ja teiste riikide organisatsioonidega, püstitatud ülesannete realiseerimise eesmärgil.

3. PÄDEVUSTE KUJUNDAMINE

Õppe-kasvatustegevuses (kõikide õpitavate õppeainete raames), klassi- ja koolivälises tegevuses kujunevad õpilastel välja kompetentsid erinevates elulistes ja teaduslikes valdkondades.

Kompetentsid – vastavate teadmiste, oskuste ja kõlblusnormide kogumid, jagunevad:

- üldised kompetentsid, millel on suur tähtsus inimese ja kodaniku kujunemise seisukohalt,
- õppeainete tsüklite kompetentsid.

Kompetentside kujunemise protsess teostub koostöös

- Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi pedagoogide vahel,
- kooli ja perekonna vahel,
- Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi ja Narva linna ning vabariigi teiste koolide ja gümnaasiumide vahel õpilaste ühise/projektialase tegevuse organiseerimisel,
- Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi ja õppekeskuste, noorsoo-, kultuurilis-hariduslike ja teiste organisatsioonidega, püstitatud ülesannete realiseerimise eesmärgil.

Eristatakse järgmisi üldiseid kompetentse:

- väärtus-,
- sotsiaal-,
- enesemääratlus-,
- õppe-,

- kommunikatiivne-,
- matemaatiline,
- ettevõtlikkuse kompetents.

Üldiste kompetentside kujunemise tulemuslikkust hinnatakse jõukohasuse ja järjepidevuse printsiipidel.

Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks on koolis kavandatud järgmised tegevused:

Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused

- Koolisisesed õppepäevad
- Õpetajate poolt kolleegidele läbiviidavad avatud tunnid
- Õpetajate uurimusi või loomingut tutvustavad ülevaatenäitused raamatukogus

Ülekoolilised ühistegevused (projektid)

- Ainevaldkonniti õpilasuurimusi tutvustavad konverentsid
- Traditsioonilised ülekoolilised üritused, mis on mis toimuvad igal õppeaastal
- Erinevate tähtpäevaga seotud üritused (näiteks aktused, õpetajate päeva tähistamisega seotud üritused, jms)
- Loovtööde ja praktiliste tööde ülevaateüritused (ülevaatenäitus, moešõu, muusikapäev, filmiõhtu, teatrifestival, jms millel õpilased tutvustavad omaloomingut)
- Heategevusüritused

I kooliastme kompetentsid

I kooliastme lõppedes õpilased:

Kompetentsid							
Kooliaste	Väärtus-	Sotsiaal-	Enesemääratlus-	Õppe-	Kommunikatiivne-	Matemaatiline-	Ettevõtlikkuse-
I I-III kl.	- suhtub säästvalt loodusesse, - oskab märgata ja hinnata ilu, - tunneb rõõmu liikumisest ja loomingulisest tegevusest	- austab oma perekonda, klassi ja kooli, - on viisakas, - oskab kuulata, hoiab puhtust ja korda, - hoolitseb oma tervise eest, - oskab käituda ohuolukorras, peab kinni liiklus-eeskirjadest.	- teab oma rahvuslikku kuuluvust ja suhtub sellesse austusega, - austab oma kodumaad ja Eesti riiki, teab tema sümboleid ja peab kinni nendega seotud käitumisreeglitest.	- soovib õppida, tunneb rõõmu saadud teadmistest ja oskustest, - oskab iseseisvalt ja koos teistega õppida, - oskab jaotada aega õppimiseks, tunniväliseks tegevuseks ja puhkuseks, - oskab leida ja aru saada tekstides sisalduvat informatsiooni ning esitada seda suulises ja kirjalikus vormis.	- oskab end meelestada ülesannete lahendamisele, - oskab koostada päevaplaani ja sellest kinni pidada, - saab aru ja kasutab õpitava võõrkeele igapäevaväljendeid ja lihtsaid fraase, - teab, kelle poole pöörduda erinevate probleemidega ja on valmis seda tegema.	- oskab lahendada aritmeetika-ülesandeid ja kasutada vajalikke mõõteühikuid eale vastavate ülesannete lahendamisel, - oskab sihipäraselt läbi viia vaatlusi, - oskab võrrelda esemeid ja nähtusi, kirjeldada nende sarnasusi ja erinevusi, grupppeerida neid ühe-kahe tunnuse põhjal, - lugeda lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti.	- oskab kasutada lihtsaid arvutiprogramme, - oskab kasutada koolis ja kodus kasutatavaid tehnilisi vahendeid.

Õppe-kasvatustsiprotsessi aktsendid I kooliastmes

Kooliastmed	Eesmärgid	Ülesanded	Meetodid
I I-III kl.	<ul style="list-style-type: none"> - õpilaste harjumine koolieluga; - õpilaste poolt kindlus- ja edutunde omandamine; - valmisoleku kujundamine edaspidiseks edukaks õppimiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> - õpetaja põhiülesanne seisneb selles, et kindlustada igas õpilases usu säilimine endasse ja soov õppida, et neis säiliks kõlbeline orientatsioon ja hea käitumise reeglid; - positiivse käitumise kujundamine kooliminekuks ja õppimiseks; - õpioskuse ja –kogemuse, püsivuse, iseseisvuse, oskuse sihikindlalt töötada, samuti ka oskuse arendamine teha õige valik, väljatöötamine; - eneseväljenduse kogemuste, aga samuti selleks vajaliku enesekindluse kujundamine; - põhiliste suhtlus- ja koostöökogemuste omandamine, sealhulgas, selliste õpilastevaheliste suhete kujundamine, mis on rajatud vastastikusele abile ja toetusele; - õigeaegne õpiraskuste väljaselgitamine, samuti ka tugisüsteemide loomine, mis pakuvad õpilastele abi õppimises. 	<ul style="list-style-type: none"> – õppeainemetod; – üldõpetusliku ja õppeainemetodi kombineerimine.

II kooliastme kompetentsid

Kooliaste							
Kooliaste	Väärtus-	Sotsiaal-	Enesemääratlus-	Õppe-	Kommunikatiivne-	Matemaatiline-	Ettevõtlikkuse-
II IV-VI kl.	<ul style="list-style-type: none"> - hindab harmoonilisi inimsuhteid, saab aru oma rollist pereliikmena, sõbrana ja õpilasena; - peab kinni kokkulepetest ja vastutab oma tegude eest; - hindab kunstiloomingut ja on võimeline end väljendada kunstivahendite abil; - hindab tervet eluviisi, teab tervisele kahjulikke faktoreid ja ohtusid seoses ainetega, mis kutsuvad esile sõltuvuse. 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab planeerida ja hinnata oma tegevust; - oskab näha ja tunnistada oma vigu, samuti korrigeerida oma tegevusi; - oskab suhtuda inimestesse eelarvamuste- ta, tunnistades inimeste erinevusi, erinevusi nende vaadetes ja situatsioonides, samuti saab aru kompromisside vajalikkusest. 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab hinnata oma rahvuslikku kuuluvust ja kultuuri teiste rahvuskultuuride seas; - tunneb end oma riigi kodanikuna ja peab kinni ühiselu normidest; - on leidnud endale sobiva harrastuse ja tal on üldine ettekujutus töömaailmast. 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab keskenduda õpiülesannete täitmisele; - oskab kasutada eakohaseid meetodeid; - oskab esitada küsimusi looduslooteemalisi küsimusi ning otsida vastavat informatsiooni; - oskab leida vastuseid oma küsimustele, saada vajalikku informatsiooni erinevatest allikatest, samuti seda tõlgendada, kasutada ja edasi anda; - näeb erinevust fakti ja arvamuse vahel. 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab väljendada, põhjendada ja kaitsta oma arvamust; - teab oma tugevaid ja nõrku külgi ja püüab välja tuua oma huveringid; - saab hakkama igapäevase suhtlemisega kasvõi ühes võõrkeeles situatsioonides, mis nõuavad otsest ja lihtsat informatsiooni- vahetamist olmeteemadel; - oskab käituda looduses, tunneb huvi looduse ja selle tundma- õppimise vastu. 	<ul style="list-style-type: none"> - teeb kindlalt matemaatilisi tehteid ja mõõtmisi; - teab loogikareegleid ja oskab neid juhtimisel kasutada ülesannete lahendamise l ja erinevates eluvaldkondades. 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab kasutada arvutit ja Internetti kui suhtlusvahendit; - oskab vormistada tekste arvuti abil.

II kooliastme lõppedes õpilased:

Õppe-kasvatustsükli aktendid II kooliastmes

Kooliastme	Eesmärgid	Ülesanded	Meetodid
II IV-VI kl.	- kujundada õpilastes vastutus- ja iseseisvustunnet; - äratada ja säilitada õpilastes huvi teadmiste valdkonnas ja tegevuses, millega on haaratud õppekava.	- õpetaja põhiülesanne seisneb selles, et kindlustada igas õpilases huvi säilimine õppeprotsessi vastu, mis lubab neil teha iseseisvat valikut ja siduda õpitu praktilise eluga; - toetada ja tõsta huvi õppetöö vastu; - anda õpilastele võimaluse teha valik, võtta vastu otsuseid ja vastutada nende eest; - anda õpilastele võimalusi huvitegevuseks; - selgitada välja ja arendada õpilaste individuaalseid andeid ja huvisid; - luua tugisüsteemid ja osutada abi õpiraskustes õpilastele.	– õppeainemetod; – üldõpetusliku ja õppeainemetodi kombineerimine; – individuaalse lähenemise meetod (õpilaste üleminekuperioodi ja nende individuaalsete erinevuste arvestamine); - praktiline meetod (side õpitu praktilise eluga).

III kooliastme kompetentsid

III kooliastme lõppedes õpilased:

	Kompetentsid						
Kooliaste	Väärtus-	Sotsiaal-	Enesemääratlus-	Õppe-	Kommunikatiivne-	Matemaatiline-	Ettevõtlikkuse-
III VII-IX kl.	- teab üldtunnustatud kõlblusprintsipi ja -väärtusi, tunnustab neid, ei jää ükskõikseks, kui neid rikutakse; - väljendab end loominguliselt, hindab kunsti ja kultuuripärandit; - hindab tervet eluviisi ja peab sellest kinni, on füüsiliselt aktiivne.	- omab ettekujutust ja teadmisi maailma erinevate riikide kultuuridest, suhtub eelarvamusteta ja austusega teistest rahvustest inimestesse; - mõistab inimese ja ümbritseva keskkonna vastastikkust sõltuvust, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda, elab ja käitub nii, et säiliks loodus ja ümbritsev keskkond.	- tunneb ja austab oma emakeelt ja kultuuri; - on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust.	- näitab üles janu teadmiste vastu, oskab õppida ja leida võimalusi õpingute jätkamiseks, kasutades vajadusel vastavaid soovitusi; - saab aru ja oskab tõlgendada erinevaid tekste, teab ja järgib grammatika-reegleid.	- aitab kaasa eesti keele ja kultuuri arengule; - on võimeline selgelt väljendama oma mõtteid suuliselt ja kirjalikus vormis situatsiooni ja suhtluspartnereid arvestades; - valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab suhelda suuliselt ja kirjalikult igapäevastes situatsioonides; - oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, arutleda nende üle, esitada teaduslikke seisukohti ning teha järeldusi.	- on võimeline lahendama igapäevaseid küsimusi, mis tekivad erinevates eluvaldkondades ja nõuavad matemaatiliste mõõtmismeetodite kasutamist (loogilist ja ruumilist mõtlemist) ning väljendusviise (valemeid, mudeleid, skeeme, graafikuid).	- ilmutab ettevõtlikkust, usub endasse, kujundab oma ideaale; - püstitab endale eesmärgid ja tegutseb nende saavutamise nimel, kontrollib ja korrigeerib oma käitumist; - võtab endale vastutuse oma tegevuste eest; - oskab toime tulla tehnikamaailmas ja kasutada tehnikat vajadusel ning võimalusel ilma riskita; - mõtleb süsteemselt, loominguliselt ja kriitiliselt, püüdleb enesearendamise poole.

Õppe-kasvatustsentsi aktsendid III kooliastmes

Kooliaste	Eesmärgid	Ülesanded	Meetodid
III VII-IX kl.	- aidata kaasa õpilaste, kui vastutustundlike ühiskonnaliikmete kujunemisele, kes saavad iseseisvalt hakkama igapäevaelu probleemidega ja on võimelised valima oma edasise haridustee vastavalt huvidele ja võimetele.	<ul style="list-style-type: none"> - õpetaja põhiülesanne seisneb õpilasele abi osutamises edasise haridustee ja elukutse valikul; - toetada huvi õppimise vastu; - õppetöö sisu ja omandatud oskuste sidumine igapäevaeluga, samuti ka edasise tööelu ning haridusteelega; - erinevate õppetöö strateegiate kasutamise tunnetamine ja enesekontrolli arendamine; - pikaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimistöõde) planeerimine, vastavate eesmärkide püstitamine ja oma tulemuste hindamine; - õpilaste individuaalsete võimete ja huvide arendamine. 	<ul style="list-style-type: none"> - üldõpetusliku ja õppeainemetodi kombineerimine; - individuaalse lähenemise meetod (õpilaste üleminekuperioodi ja nende individuaalsete erinevuste arvestamine); - praktiline meetod (side õpitu praktilise eluga).

Missugused kompetentsid õppeainetes peavad õpilasel olema kujunenud iga kooliastme ja klassi lõpetades, on konkretiseeritud ainete õppekavades.

Narva Pähklikmäe Gümnaasiumis hinnatakse õppimist õpitulemuste alusel, sealjuures pööratakse tähelepanu:

- aktiivsele lähenemisele õppeprotsessis: tuginedes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonna vastastikusest tegevusest saadud kogemusele – laps muutub sihikindlamaks;
- õpetamise praktilisele suunale: see tähendab, selliste teadmiste, oskuste ja vilumuste ning väärtushinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaeluks;
- aktiivsetele ja interaktiivsetele õppemeetoditele: õpilane osaleb aktiivselt õpiprotsessis, osaleb jõukohaselt õppe-eesmärkide määramisel, õpib iseseisvalt ja koos teiste õpilastega, õpib hindama iseennast ja oma kaaslast, samuti analüüsib ja planeerib oma õppetegevust;
- õppesisu omandamise stadiaalsusele: uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane teadmistele, mis on saadud varem ja uue informatsiooni baasil konstrueerib ta oma isiklike teadmisi. Omandatud teadmisi kasutatakse uutes situatsioonides, probleemide lahendamisel, nende lahenduste valimisel, nende või teiste väidete õigsuse arutamisel, argumentide esitamisel oma seisukoha toetuseks, samuti ka edasises õpiprotsessis;
- suhtumise kujundamisele õppimisse kui protsessi, mis jätkub kogu elu vältel: selleks vajalikud oskused ja töökogemused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

Narva Pähklikmäe Gümnaasiumis viiakse õpetamine ellu austavas, demokraatlikus, mugavas, tervislikus ja ohutus keskkonnas ja realiseeritakse õppe-kasvatustöö protsessis ning klassivälises tegevuses sel moel, et õpilastele esitatakse vastavalt eale, kuid pingutust nõudvaid ülesandeid, millede täitmise abil võib ta saavutada planeeritud õpitulemused.

Õpetamise planeerimisel ja realiseerimisel I-III kooliastmes:

- arvestatakse õpilaste tunnetuslike ja mõtteliste protsesside eripära, mis realiseerub:
  - läbi õppenõukogude läbiviimise teatud teemadel,
  - pedagoogide täiendõppe kaudu antud temaatikas ja probleematikas,
  - kooli tugisüsteemi tegevuse kaudu,
  - aineõpetajate tegevuse kaudu andekate laste ettevalmistamisel olümpiaadideks ja ainekonkurssideks,
  - aineõpetajate tegevuse kaudu töös õppimises raskusi tundvate õpilastega rahuldaval tasemel õpitulemuste saavutamiseks;
- arvestatakse õpilaste võimeid erinevate õppeainete valdkondades, mis realiseerub igale õpilasele individuaalse lähenemise otsingutega ja õpetamise diferentseerimisega laias tähenduses: kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, sisu ja raskusastet, mis lubab õpilastel õppida sobiva pingutusastmega;
- arvestatakse õpilase perekonna kultuurilisi ja sotsiaalseid iseärasusi, mis realiseerub tugisüsteemi töös;
- arvestatakse lapse iga, sugu ja tervislikku seisundit, mis realiseerub koostöös Narva linna Perearstide Keskusega ja kooli meditsiinilise teenistuse tööga;
- arvestatakse õpilase mitmekülgseid huvisid ja tema elulist, sotsiaalset ja õpikogemust, mis realiseerub õpilase kaasamises klassivälisesse töösse (spordivõistlused, konkurssid, mängud, viktoriinid ja teised üritused, mis arendavad tema loomingulisi ja vaimseid võimeid);
- õpilase õpikoormus on ette nähtud Riiklikus Õppekavas ning see vastab õpilase eale ja jõule, kindlustades talle aja puhkuseks ja huvitegevuseks;

- õpilastele kindlustatakse võimalus saada mitmekülgne kogemus erinevates kultuurivaldkondades, mis realiseerub gümnaasiumi toetuses paralleelselt õppetööle võimaluses osa võtta õpingutest linna muusika-, koori- ja kunstikoolides, spordikoolides ja –seksioonides;
- saadud teadmisi ja oskusi kasutatakse reaalses situatsioonides, mis realiseerub projektialases tegevuses, „läbivate teemade nädala” läbiviimisel, kirjutatakse uurimistöid, aga õpitud materjal seostatakse igapäevase eluga;
- luuakse võimalusi õppimiseks ja probleemide lahendamiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane) mis realiseerub vabatahtlike liikumise organiseerimises gümnaasiumis, tundide ja ürituste läbiviimises paralleelklassides, läbi koolisisestest projektide „vanemad õpilased noorematele”;
- kasutatakse kaasaegset ja erinevat õpetamise metoodikat, võimalusi ja vahendeid (sealhulgas suulised ja kirjalikud tekstid, audiovisuaalsed õppevahendid, aktiivse ja interaktiivse õpetamise metoodika, õppekäigud, õpetamine tänaval, muuseumis jne.);
- kasutatakse vastavaid hindamisvahendeid, -viise ja -võimalusi, gümnaasiumis pööratakse erilist tähelepanu sisehindamisele ja õpilastelt, lastevanematelt, samuti koostööd tegevatelt asutustelt ning organisatsioonidelt tagasiside saamise küsimustele.

Õpitemeetodite ja selle tulemuste terviklikkus saavutatakse õppimise integratsiooni tulemusena.

Integratsioon toetab õpilastel üldiste ja ainealatsüklite kompetentside kujunemist.

Integratsiooni planeerimine põhikoolis viiakse ellu kooli õppekava arendamise protsessis, samuti ka õppe-kasvatustegevuse planeerimise käigus.

Õppeprotsessi integratsioon saavutatakse:

- õppeainete erinevate ainealatsüklite üldise osa kasutamisega,
- õppeainetes üldiste temaatiliste aktsentide määramisega,
- koolisisestest projektide elluviimisega,
- läbivate teemade õppimisega,
- vastavate õppeülesannete õppemeetodite kasutamisega.

4. LÄBIVAD TEEMAD

Läbivate teemade realiseerimine soodustab teadmiste, oskuste ja vilumuste kujundamist erinevates elu- ja ainevaldkondades ka väärtusorientatsioonide ja käitumisharjumuste kujundamist.

Läbivate teemade realiseerimine eeldab Riiklikus Õppekavas püstitatud eesmärkide saavutamist, mis viiakse elu Narva Pähklikäe Gümnaasiumis läbi

- õpikeskkonna organiseerimise: läbivate teemade sisu ja eesmärgid arvestatakse vaimse-, sotsiaalse- ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel;
- õppetegevuse, mis on kajastatud ainekavades:
  - 1) õppesisu (õppeainete õpitavad teemad ja probleemid, näited, lähenemine õppeteemadele);
  - 2) praktiline õppetöö;
  - 3) töö uurimismeetodid, soovitatud protsess-õppetööna, õpitud teema kokkuvõtliku tööna, teema või õppeaine tööde blokina;
  - 4) valikained;
  - 5) loominguline töö;
  - 6) töö olümpiaadidest osavõtjatega.
- klassivälise töö ja huviringide tegevuse:
  - 1) traditsiooniliste ürituste teemad ja vormid;
  - 2) loengud, kohtumised ja vestlused paralleelklasside õpilastele läbivate teemade temaatikast ja problemaatikast;
  - 3) mängud, viktoriinid, spordivõistlused, konkurssid alates kooli tasemelt kuni rahvusvahelise tasemeni;
  - 4) läbivate teemade nädal.
- projektialase- ja partnertegevuse:
  - 1) klassidevahelised-, ülekoolilised projektid, ainetevahelised projektid (õppeainete integratsioon);
  - 2) projektid gümnaasiumiõpilastele tunnetuslikuks ja praktiliseks tegevuseks;
  - 3) maakondlikud ja üle-eestilised projektid suunatud koostööle teiste koolide ja asutustega, vabariigi organisatsioonidega;
  - 4) rahvusvahelised projektid.

Õpikeskkonna organiseerimise teel luuakse võimalused läbivate teemade realiseerimiseks. Läbivate teemade eesmärkide saavutamiseks kasutatakse ära nii psüühiline, sotsiaalne kui ka füüsiline õpikeskkond.

Põhikooli riiklikus õppekavas on ära märgitud 8 läbivat teemat:

- 1) Ümbritsev keskkond ja stabiilne areng.
- 2) Tervis ja ohutus.
- 3) Infokeskkond.
- 4) Tehnoloogia ja innovatsioon.
- 5) Elukestev õpe ja karjääri planeerimine.
- 6) Kodanikuinitsiatiiv ja ettevõtlikkus.
- 7) Kultuuriline enesemääratlus.
- 8) Väärtused ja kõlblus.

Põhikoolis, vastavalt Riiklikule Õppekavale, läbivate teemade realiseerimine järgib järgmisi eesmärke:

nr	Läbivad teemad	Teema realiseerimise eesmärk
1	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine.	Eesmärgiks on õpilase, kui isiksuse, kujunemine, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õppe-, elu- ja töö-keskkonnas, samuti üles ehitama oma elu teadlike otsuste abil, sealhulgas targa elukutse valikuga.
2	Ümbritsev keskkond ja stabiilne areng	Eesmärgiks on kujundada õpilastes sotsiaalset aktiivsust, vastutustunnet ja ökoloogilist teadlikkust, et nad säilitaks ja kaitseks ümbritsevat keskkonda, mõistaksid tema pideva arengu tähtsust, oleksid valmis leidma küsimustele, mis on seotud ümbritseva keskkonna ning inimliku arenguga, lahendusi.
3	Kodanikuinitsiatiiv ja ettevõtlikkus	Eesmärgiks on õpilase kujunemine kohaliku kogukonna ja ühiskonna aktiivseks ja vastutustundlikuks liikmeks, kes mõistab ühiskonna funktsioneerimise printsiipe ja mehhanisme, samuti kodanikuinitsiatiivi tähtsust, kes tunneb end ühiskonna liikmena ja lähtub oma tegevuses riigi arengu kultuuri traditsioonidest ja suundadest.
4	Kultuuriline enesemääratlus	Eesmärgiks on õpilase kujunemine isiksuseks, kes tunnetab kultuuri osa jõuna, mis kujundab inimeste mõttelaadi ja käitumist, kes mõistab muudatusi kultuuris, mis toimuvad inimkonna ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuurilisest mitmekesisusest ja erisustest teatud kultuuri elupraktikas, kes hindab oma kultuuri ja kultuuri mitmekesisust, kes on salliv kultuuri mitmekesisuse suhtes ja on valmis koostööks.
5	Infokeskkond	Eesmärgiks on õpilase kujunemine informatsiooni suhtes teadlikuks inimeseks, kes tunnetab ja mõistab teda ümbritsevat infokeskkonda, kes on võimeline seda kriitiliselt analüüsida ja tegutseda selles vastavalt oma eesmärkidele ja ühiskonnas kehtivale kommunikatsioonilisele eetikale.
6	Tehnoloogia ja innovatsioon	Eesmärgiks on õpilase kujunemine inimeseks, kes on avatud innovatsioonidele ja kes oskab sihipäraselt kasutada kaasaegseid tehnoloogiaid, edukalt tegutseda kiiresti muutuvast elu-, õppe- ja töö- tehnoloogilises keskkonnas.
7	Tervis ja ohutus	Eesmärgiks on õpilase kujunemine nii vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt kui ka füüsiliselt terveks ühiskonna liikmeks, kes on võimeline järgima tervet eluviisi, kindlustama enda ohutust ning kaasa aitama terve ja ohutu elukeskkonna kujunemisele.
8	Väärtused ja kõlblus	Eesmärgiks on õpilase kujunemine kõlbeliseks isiksuseks, kes teab ühiskonna üldtunnustatud väärtusi ja kõlblusprintsiipe, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid rikutakse, sekkudes hädavajadusel ja võimaluste piires.

Läbivate teemade realiseerimine eeldab I kooliastme lõpul järgmiste tulemuste saavutamist:

nr	Läbivad teemad	Tulemused
1	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	<ol style="list-style-type: none"> 1) oskab end iseloomustada, kirjeldab oma positiivseid külgi; 2) kirjeldab oma unistusi ja elukutse eelistusi (kelleks tahab tulevikus saada); 3) nimetab linnas varem tuttavaid elukutseid, selgitab nende vajalikkust; 4) teab, kellena töötavad tema vanemad, ja kirjeldab nende tööd; 5) planeerib igapäevaste tegevuste aja, asetab tegevused tähtsuse järjekorda; 6) saab aru seosest oma tegevuse ja tuleviku vahel; 7) kasutab raha lihtsate ostude tegemiseks; 8) avaldab huvi ümbritseva maailma vastu ja tahab õppida; 9) on kohusetruu, peab oma sõna.
2	Ümbritsev keskkond ja stabiilne areng	<ol style="list-style-type: none"> 1) tunneb huvi looduse vastu, märkab ja kirjeldab elus ning eluta loodust enda ümber; 2) näitab üles hoolt ümbritseva ning kõikide elusolendite vastu, hoiab loodust; 3) kirjeldab looduse mõju endale ja oma perele; 4) kirjeldab inimtegevuse mõju ümbritsevatele keskkonnale; 5) selgitab seost elus ja eluta looduse vahel; 6) kirjeldab oma ja oma pere eelistusi tarbimises; 7) selgitab jääkide sorteerimise vajadust ning sorteerib jääke; 8) kirjeldab, kuidas säästa vett ja elektrit, ise käitub vastavalt; 9) kirjeldab, kuidas tema ja ta eakaaslased võivad käituda hoidvalt ja ökonoomselt ümbritseva keskkonna suhtes, tegutseb, tegemata kahju loodusele ja ümbritsevatele keskkonnale.
3	Kodanikuinitsiatiiv ja ettevõtlikkus	<ol style="list-style-type: none"> 1) püüab rahulikult lahendada konfliktid, aktsenteerides erinevaid arvamusi; 2) selgitab vastastikuse toetuse ja –abi tähtsust, on valmis omal soovil osutada abi oma eakaaslastele; 3) kirjeldab end kui ühiskonna liiget (klass, sõpruskond jne.).
4	Kultuuriline enesemääratlus	<ol style="list-style-type: none"> 1) teab ja nimetab tunnuseid ja kombeid, mis iseloomustavad oma rahva kultuuri; 2) toob näiteid inimeste erinevate harjumuste, soovide ja eelistuste kohta, väljendades tolerantsust teiste inimeste suhtes; 3) hoiab oma töökoha korras, tegutseb klassis ja grupis, arvestades teisi, saades aru, et see on tähtis osa töökultuuris.
5	Infokeskkond	<ol style="list-style-type: none"> 1) nimetab juhtumeid (näiteks, õnnetus), mille puhul tuleb anda vaid täpset informatsiooni, ja põhjendab, miks on see tähtis; 2) selgitab, kellele võib anda oma kontaktandmeid, aga kellele mitte, ning selgitab, mille põhjal võttis ta vastusellise otsuse; 3) saab paremini aru tuntud tunnuste põhjal tekstide tüübid ja nende otstarbekohasuse.

6	Tehnoloogia ja innovatsioon	<ol style="list-style-type: none"> 1) koostab ja säilitab arvuti abil oma loomingulised tööd; 2) kasutab vastavalt eale digitaalseid õppematerjale ja teadmiste baasi.
7	Tervis ja ohutus	<ol style="list-style-type: none"> 1) nimetab positiivseid faktoreid, mis mõjutavad tervist; 2) kirjeldab isiklikke tervisenäitajaid ja seob need ravimite määramisega ning hoolitseb oma tervise tugevdamise eest vastavalt oma eale; 3) hoiab ära vigu ja kasutab nendest jagusaamiseks võtteid vastavalt oma eale; 4) oskab nimetada päästeteenistuse numbrit 112, selgitab, kuidas välja kutsuda abi ning demonstreerib seda imitatsiooni situatsioonis; 5) selgitab, kuidas käituda levinud ohtlikes situatsioonides (lõhkekeha avastamise juhul, tulekahju korral, teel liiklusõnnetuse puhul, pommitamise ajal); 6) seletab ja näitab õppesituatsioonis, kuidas käituda koolist evakueerimise korral; 7) kasutab kaitsevahendeid vajadusel igapäevases tegevuses ohutuse tagamiseks (helkur, ohutusrihm, kiiver, ujumisrõngas, päästevest); 8) teeb vahet ohtliku ja ohutu käitumise vahel tänaval, toob näiteid mõlema kohta, selgitab liikluseeskirju ja ohutut liiklemist märjal, libedal ja lumisel teel, samuti ööpäeva valgel ja pimedal ajal; 9) peab kinni ohutu liiklemise põhilistest reeglitest ja normidest olles jalakäija (skeitbord, roolikud), jalgrattur, ühiskondliku transpordi kasutaja, ja arvestab teiste tänavaliiklusest osavõtjatega.
8	Väärtused ja kõlblus	<ol style="list-style-type: none"> 1) oma sõnadega selgitab, mis on õiglus, ausus, vastutustunne, südametunnistus ja oskus antud sõna pidada, põhinedes nende mõistete tähendusel, tuues näiteid igapäevaelust või esitatud õppematerjalidest; 2) osaleb klassireeglite koostamisel ja selgitab nende reeglite vajalikkust, hindab oma tööd ja oma klassikaaslaste tööd (käitumist), lähtudes nendest reeglitest; 3) toob näiteid, kuidas sõprus ja heatahtlikkus mõjutavad inimeste vastastikuseid suhteid, suhtub ise sõbralikult klassikaaslastesse; 4) jutustab läbiarutatud loo või elujuhtumi erinevate inimeste seisukohast vaadatuna ja selgitab, miks need aspektid võivad olla erinevad; 5) toob võimalikud, kahe konfliktipoole seisukohad ja selle aspektid, konflikti põhjustajatena. Toob mitmeid võimalusi konflikt lahendada ja näeb nende plusse ning miinuseid mõlema poole positsioonidelt; valib antud situatsioonis enda jaoks sobivaima lahenduse ja selgitab oma valikut. Toob situatsioonide näiteid, kus palve andestada ja andestus lahendavad konfliktid situatsioonid.

Läbivad teemad realiseeruvad I kooliastmes ennekõike õppeprotsessi tegevuses, mis eeldab erinevate, nii traditsiooniliste kui ka innovatiivsete, info-tehnoloogiliste õppemeetodite/metoodikate kasutamist erinevates kombinatsioonides, lähtudes konkreetse tunni eesmärkidest ja ülesannetest, või ükskõik millise teise tegevuse liigist, mis on seotud õppe-kasvatustöö protsessiga.

Õppe-kasvatustegevuses I kooliastmes tehakse järgmised aktsendid läbivate teemade realiseerimise plaanis:

nr	Läbivad teemas	Õppetegevuse aktsendid läbivate teemade realiseerimise protsessis
1	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Arendada tunnetuslikku huvi, kujundada tunnetusliku tegevuse võtteid, aidata kaasa uute teadmiste saamisele, organiseerida õpilasi otsingule.
2	Ümbritsev keskkond ja stabiilne areng	Soodustada õpilastel omandada loodusega otseselt seotud kogemusi, kujundada õpilastes ümbritseva keskkonna tunnetust, pöörata tähelepanu ökoloogilistele küsimustele ja teguviisidele kodu ja kooli ümbruses, mille abil võib praktiliselt ära hoida ja lahendada ümbritseva keskkonna probleeme.
3	Kodanikuinitsiatiiv ja ettevõtlikkus	Anda õpilastele võimalus saada koostöö ja ühiste lahenduste vastuvõtmise kogemus läbi vabatahtliku tegevuse, näiteks, läbi laupäevakute, ürituste organiseerimise jne.
4	Kultuuriline enesemääratlus	Anda õpilastele võimalus osaleda oma kultuurikeskkonna traditsioonides ning tunda sellega seoses tekkivaid emotsioone, aidata mõista, et teatud kombed ja traditsioonid on omased kindlale kultuurile; kujundada meie kultuuriruumis üldtunnustatud käitumiskombed, toetada uudishimu uue ja teistmoodi vastu, samuti positiivset suhtumist nendesse..
5	Infokeskkond	Praktiseerida õpilastes oma tegevuse kirjeldamist infokeskkonnas, õpetada mõistma suhtluse eesmärgi temale suunatud teadete põhjal, eristama tähtsaid teateid vähem tähtsatest. Õpetada aru saama, missugused reeglid kehtivad privaatses ja missugused ühiskondlikus ruumis, sealjuures internetis; kujundada oskust suhelda, mis toimub emakeele ja teiste õppeainete baasil. Arvestades eluiga, meedia kasutamisel pöörata suurt tähelepanu visuaalsele meediale ja visuaalse teksti analüüsile.
6	Tehnoloogia ja innovatsioon	Luu tingimused digitaalsete õppematerjalide kasutamiseks vastavalt elueale, soodustada praktiliste kogemuste saamist töös arvutiga.
7	Tervis ja ohutus	Kujundada terve ja ohutu käitumise teadmised ja oskused, mis on vastavalt eale seotud füüsilise, vaimse, emotsionaalse, sotsiaalse tervise aspektiga, kujundada tervist hindav positsioon; selles elueas on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkimise põhjuseid õpilase igapäevases elukeskkonnas, samuti ka tema ohutu käitumise probleeme.
8	Väärtused ja kõlblus	Aktsent pannakse enese tundmaõppimisele, heade maneeride omandamisele ja klassis sellise kollektiivi kujundamisele, milles peetakse tähtsaks õiglust, ausust, hoolitsust, inimväärikust, austust enese ja teiste vastu, lubaduste täitmist, samuti ka demokraatilisest kaastunnest ja austust rahvuse suhtes; luuakse eeldused oma seisukoha väljaütlemiseks sündmustele, arendada võimet eristada ja eraldada teiste inimeste arvamust nende või teiste sündmuste ja ajaloo kohta, arendada võimet näha teid konfliktsituatsioonidest väljumiseks, valida antud situatsioonile enam sobiv lahendus.

Lisaks õppetegevusele realiseeruvad läbivad teemad läbi klassivälise-, huviringi-, projekti-/partnerlustegevuse. I kooliastmes prioriteetseteks tegevusliikideks on:

nr	Läbivad teemad	Klassiväliline töö ja huviringide tegevus
1	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Luu tingimused paljude elus vajalike kogemuste omandamiseks, kasvatada õpilaste kommunikatiivset kultuuri; arendada aktiivse elutegevuse võimet, edendada eneseharidust, enesekasvatust ja enesearendamist; arendada teadlikku suhtumist töösse.
2	Ümbritsev keskkond ja stabiilne areng	Iseseisvalt valida ja analüüsida materjali, kasutada teatmeteoseid, selgitada välja ja toetada andekaid õpilasi; avada õpilaste võimalusi väljendada patriootilisi tundeid ja armastust kodukoha looduse ning kasvatada humaanset suhtumist kõige elusa vastu.
3	Kodanikuinitsiatiiv ja ettevõtlikkus	Rahuldada õpilaste individuaalseid huvisid, arendada ja täiustada õpilaste isiksuse psühholoogilisi omadusi: uudishimulikkust, initsiatiivsust, töökust, tahet, püsivust, iseseisvust teadmiste omandamisel; õpetada ühise tegevuse kollektiivse planeerimise oskust iga partneriga.
4	Kultuuriline enesemääratlus	Kasvatada armastust ja austust vene rahva ja huv i tema keele vastu, pookida õpilastele austust ja tolerantsust teiste rahvaste kultuuride suhtes.
5	Infokeskkond	Pookida külge raamatuga iseseisva töö kogemusi, õpetada kasutama sõnaraamatuid ja teisi teatmeteoseid, iseseisvalt teadmisi täiendama, leidma puuduvat informatsiooni infoväljalt.
6	Tehnoloogia ja innovatsioon	Läheneda igale õpilasele individuaalselt ja arendada loominguilisi võimeid, laiendada õpilaste silmaringi, tutvustada erinevaid teadusvaldkondi, tutvustada uusi elukutseid, aidata kaasa õpilaste mõtlemise ja tähelepanelikkuse arengule; õpetada oskust leida probleemi lahendamisel mitu varianti.
7	Tervis ja ohutus	Sügavustada ja laiendada õpilaste teadmisi, soodustada iseseisvuse arengut, organiseerida õpilasi otsingule, kasutada kollektiivset arutelu, töötada gruppides.
8	Väärtused ja kõlblus	Kasvatada kõlblus- ja esteetilisi tundeid, emotsionaal-väärtuslikku positiivset suhtumist endasse ja ümbritsevasse maailma.

Läbivate teemade realiseerimine eeldab II kooliastme lõpul järgmiste tulemuste saavutamist:

nr	Läbivad teemad	Tulemused
1	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	<p>1) kirjeldab enda omadusi, oskusi ja saavutusi, nii võrreldes eakaaslastega kui ka oma endiste kordasaatmistega;</p> <p>2) leiab tegevusi, mis annavad võimalusi tunnetada õppimist, kasutada ja arendada oma võimalusi ja oskusi;</p> <p>3) kirjeldab elukutseid erinevates valdkondades ja tutvustab oma lähedaste töö sisu ja iseloomu;</p> <p>4) toob näiteid selle kohta, kuidas inimesed seovad teadmisi ja haridust oma tööga;</p> <p>5) kasutab sobivaid õpitud oskusi enda tarbeks, vajadusel otsib abi ja informatsiooni erinevatest allikatest;</p> <p>6) organiseerib iseseisvalt oma päeva (sealjuures ka õppimise), kasutab planeerimistegevuses sobivaid meetodeid (päevik, elektrooniline kalender jne.);</p> <p>7) näitab üles tegevuseks ja otsuste vastuvõtmiseks initsiatiivi, vastutab jõukohaste probleemide lahendamise eest.</p>
2	Ümbritsev keskkond ja stabiilne areng	<p>1) kirjeldab sidet inimese ja ümbritseva keskkonna vahel, selgitab, kuidas muutused ümbritsevas keskkonnas mõjutavad tema ja ühiskonna heaolu;</p> <p>2) selgitab näidete varal vajadust hoidvalt suhtuda loodusrikkustesse ja energia säästmisse;</p> <p>3) toob näiteid õhu, vee ja maapinna säilitamise kaitseks, selgitab Eesti probleeme, mis on seotud maavarade kasutamisega;</p> <p>4) saab aru, et ümbritseva keskkonna probleemidesse suhtutakse erinevalt, selgitab, kuidas reklaam mõjub inimese tarbimisharjumustele;</p> <p>5) suhtub säästvalt ja ökonoomselt oma elukeskkonda, avaldab soovi osaleda ümbritseva keskkonna probleemide lahendamisel ja ennetamisel (sealhulgas kooli ettevõtluse valdkonnas);</p> <p>6) kirjeldab looduse ilmingute vormide mitmekesisust, vajadust kaitsta liike ja elukohti;</p> <p>7) analüüsib enda ja oma perekonna tarbimiseelistusi looduskaitse seisukohalt, hindab enda vee ja elektrienergia tarbimist, seob reaalse eesmärkidega, korrigeerib tarbimisharjumusi ja tegusid eesmärgiga säilitada ümbritsevat keskkonda.</p>
3	Kodanikuinitsiatiiv ja enesemääratlus	<p>1) näitab üles initsiatiivi probleemide lahendamisel;</p> <p>2) kasutab suhtlemisel lihtsaid aktiivseid kuulamisvorme ja demonstreerib rollimängus võimalusi kadudeta probleemide lahendamist ;</p> <p>3) osaleb ühiskondlike ürituste organiseerimises;</p> <p>4) kirjeldab oma sõnadega, mis tähendab vastutus ja kuidas vastutus vastab lahendustele.</p>
4	Kultuuriline enesemääratlus	<p>1) nimetab rahvusi, kes elavad Eestis ja lähiriikides, toob näiteid nende kommetest ja traditsioonidest;</p> <p>2) kirjeldab, kuidas tema saab teise kultuuri esindajatele tutvustada oma kultuuri traditsioone;</p> <p>3) näitab üles huvi teise kultuuri esindajate kommete ja traditsioonide vastu;</p>

		4) avatult suhtub teise kultuuri esindajatesse ja suhtlemisel nendega kasutab oma teadmisi nende kultuurist.
5	Infokeskkond	<p>1) iseseisvalt otsib informatsiooni erinevatest allikatest nii soovitatud teemadel kui ka selleks, et rahuldada uue info vajadusi ja siis teeb järeldusi leitud info usaldatavusest;</p> <p>2) loeb iseseisvalt uudiseid ja loetu materjali põhjal vastab küsimustele; uurib välja uudistes puuduva info ja kasutatud info allika;</p> <p>3) selgitab, millal on isikul õigus keelata oma andmete avaldamine ja millal on vajalik esitada need andmed;</p> <p>4) analüüsib mitmesuguste situatsioonide erinevusi, selgitab suhtlemise võimaluste valikut erinevates situatsioonides;</p> <p>5) selgitab oma informatsioonivahendite eelistusi ja kirjeldab, millistel eesmärkidel ta kasutab infokanaleid.</p>
6	Tehnoloogia ja innovatsioon	<p>1) koostab, säilitab ja trükib iseseisvalt arvutis kirjalikud tööd, näiteks: plakatid, kuulutused, referaadid jne.;</p> <p>2) koostab arvuti abil lihtsaid andmebaase;</p> <p>3) suhtleb eakaaslastega virtuaalses keskkonnas; sealjuures järgib võrgu suhtlusreegleid ja teab ohtusid, mis võivad sellega kaasneda;</p> <p>4) kasutab tehnoloogiavahendeid hoidvalt ja ökonoomselt;</p> <p>5) valib tehnoloogiavahenditega töötamisel (sealhulgas ka arvutil) ergonoomiliselt sobiva asendi.</p>
7	Tervis ja ohutus	<p>1) selgitab, et ta võtab vastutuse oma käitumise eest ja võtab vastu elule ja tervisele ohutuid otsuseid;</p> <p>2) kirjeldab, mis moel massiinformatsiooni vahendid ja sõbrad mõjutavad terve ja ohutu käitumise valikut; ta ületab eakaaslaste suhte surve kahjustusteta;</p> <p>3) nimetab usaldusväärseid infoallikaid ja võimalust saada abi kooli ja kodu lähedalt; vajadusel teavitab ohust kiiresti ja kirjeldab juhtunut korrektselt;</p> <p>4) õppesituatsioonis demonstreerib ohutuid tegevusi tulekahju või pommitamise korral;</p> <p>5) kirjeldab esmaseid tulekustutusvahendeid ja demonstreerib, kuidas neid kasutada;</p> <p>6) põhjendab vajadust kasutada vahendeid, mis garanteerivad ohutuse (ohutusrihm, helkur, suitsuandur, päästevest jne.) ja selgitab nende peamisi tööetappe;</p> <p>7) kaardistab ohtlikud kohad koolis ja kooliõuel, valib ohutu teekonna märgitud punkti, sealhulgas kõige ohutuma koha raudtee ületamiseks;</p> <p>8) olles jalgrattur või mopeedijuht, hoidub ta riskist, sealjuures hindab liiklusvahendi tehnilist seisundit ja selle valmisolekut liikluseks..</p>
8	Väärtused ja kõlblus	<p>1) selgitab väärtuslike üldtunnustatud kommete ja reeglite põhjal välja toodud situatsioonide vajadust nende klassile, kooli tasemel ja oma elus, tuues näiteid oma kogemustest;</p> <p>2) kujutab eetilist dilemmat sisaldava jutustuse põhjal ajaloo põhiprobleemi ja teeb ettepaneku situatsioonide võimalikuks lahendamiseks, analüüsib neid erinevatest aspektidest ja valib enda jaoks kõige sobivama lahenduse, põhjendades oma valikut;</p> <p>3) suhtub austavalt klassikaaslastesse.</p>

II kooliastme õppe-kasvatustegevuses tehakse järgmised aktsendid läbivate teemade realiseerimise plaanis:

nr	Läbivad teemad	Aktsendid õppetegevuses läbivate teemade realiseerimise protsessis
1	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Õppetegevus on suunatud: <ol style="list-style-type: none"> 1. õpimotivatsiooni toetamisele, soovile õppida kogu elu jooksul, 2. selliste teadmiste kasutamisele, mis aitavad õpilasel mõista õppida õppimise tähtsust, 3. tunnetusliku huvi arendamisele ja oskusele planeerida ja hinnata oma tegevust, näha vigu ja teha parandusi, 4. oma koha otsimisele elu- ja töökeskkonnas, 5. oskusele teha koostööd ja täita grupis erinevaid rolle, 6. oskusele leida ja vastu võtta karjääri puudutavaid otsuseid.
2	Ümbritsev keskkond ja stabiilne areng	Õppetegevus on suunatud: <ol style="list-style-type: none"> 1. inimese ja ümbritseva keskkonna vastastikuse seose tunnetamisele, 2. terve eluviisi ja hooliva suhtumise teistesse inimestesse kujundamisele, 3. kohustuste teadmisele oma kodanikuõiguste ja ümbritseva keskkonna ning oma kodukoha tasandil ökoloogiliste probleemidega seotud küsimuste lahendamisel, 4. sotsiaalse, majandusliku, ökoloogilise, bioloogilise, tehnoloogilise, kultuurilise aspektide vastastikuse seose mõistmisele inimese elus.
3	Kodanikuinitsiatiiv ja ettevõtlikkus	Õppetegevus on suunatud: <ol style="list-style-type: none"> 1. enda tunnetamisele oma riigi kodanikuna, 2. teadmisele oma rahvuslikust kuuluvusest ja austava suhtumise kujundamisele oma rahvusesse, 3. vastutustunde kujundamisele oma tegevusse, austava suhtumise kujundamisele teistesse, kellel on erinev seisukoht, 4. õigusele omada isiklikku seisukohta, 5. konflikti rahuliku lahendamise ja tekkinud situatsioonist väljumisoskuse kujundamisele, 6. oskusele end väljendada, põhjendada ja kaitsta oma arvamust.
4	Kultuuriline enesemääratlus	Õppetegevus on suunatud: <ol style="list-style-type: none"> 1. austavale suhtumisele teistesse rahvastesse ja nende kultuuri, 2. võimele orienteeruda mineviku ja oleviku kultuuripärandis, 3. rahulduse saamisele kultuuri- ja kunstimälestiste sisekaemusest, 4. arusaamisele mõistest „kultuur” järgmistes aspektides: suhtluskultuur, käitumiskultuur, vastastikuse suhte kultuur, kõnekultuur, füüsiline kultuur, 5. maailma paljukultuurilisuse, oma rahvuskultuuri ja riigi, kus sa elad, kultuuri hindamisele.
5	Infokeskkond	Õppetegevus on suunatud: <ol style="list-style-type: none"> 1. oskusele hankida vajalikku informatsiooni, vastuseid paljudele küsimustele,

		<ol style="list-style-type: none"> 2. informatsiooni vahetamisele, selle interpreteerimisele, säilitamisele ning infobaaside loomisele, 3. oskusele kriitiliselt analüüsida informatsiooni.
6	Tehnoloogia innovatsioon ja	<p>Õppetegevus on suunatud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. praktiliste kogemuste saamisele, vastavalt laste elueale, töös arvutiga, 2. oskusele arvuti abil vormistada tekste, 3. arvutite kasutamisele õppevahendi ja tunnetusliku aktiivsuse rollis, 4. tehnoloogiliste kompetentside vormistamisele.
7	Tervis ja ohutus	<p>Õppetegevus on suunatud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. oskusele hinnata tervet eluviisi, 2. ainete ja faktide teadmisele, mis kahjustavad tervist, kutsudes esile nendest sõltuvuse, 3. hoolitsusele psüühilise ja füüsilise seisundi eest, 4. hoolitsusele oma välimuse ja puhtuse eest, 5. võimalusele stressidest jagu saada, 6. faktorite, mis tugevdavad tervist, teadmisele, 7. oskusele hinnata oma tervist ja selle seisundit jälgida, 8. hoiatusele sattuda ohtlikesse situatsioonidesse, 9. ohutu kodu- ja kooli-keskkonna kujundamisele, 10. jalakäija, reisija oskusele käituda vastavalt nõuetele, 11. käitumisoskusele erinevates kriitilistes olukordades, õnnetusjuhtumitel, 12. esmaabi võtete tundmisele ja erinevate hädaabi ja Päästeameti telefoninumbrite teadmisele.
8	Väärtused ja kõlblus	<p>Õppetegevus on suunatud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. õpilase muutumisele kõlbliseks isiksuseks, kes austab inimese väärikust ja õigusi, kes hoidub vägivallast ja oskab sellele vastu seista, 2. kõlblusnormide tähtsusest ja nende tähtsusest ühiskonnas mõistmisele, 3. kõlblistest printsiipidest kinnipidamisele nii koolis kui ka väljaspool kooli, 4. oskusele antud sõna pidada, kanda vastutust oma tegevuse eest, 5. oma rolli mõistmisele perekonnas, koolis, sõprade ringis, 6. oskusele käituda väärikalt igas olukorras.

Lisaks õppetegevusele realiseeruvad läbivad teemad läbi klassivälise-, huviringi-, projektialane-/partnerlustegevuse. II kooliastmes prioriteetseteks tegevusliikideks on:

nr	Läbivad teemad	Klassiväline tegevus	Projektialane-/partnerlustegevus
1	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Klassiväline tegevus on suunatud: <ul style="list-style-type: none"> - endast realistliku pildi kujundamisele: oma huvid, anded, oskused, isikuomadused; . - oskusele objektiivselt hinnata oma võimalusi karjääri valikul; - oskusele teha õige valik soovi ja võimaluse vahel elukutse valikul, - kohaliku tööturu iseärasuste informeerimisele, - karjääri planeerimisele. 	Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud: <ul style="list-style-type: none"> - sotsiaalsete võimaluste arendamisele: õpilane määrab oma huvid, soovid, saab teada tugevad ja nõrgad küljed, leiab sobiva meeletehuse,. - tutvumisele erinevate erialadega, valides nende seast endale sobiva.
2	Ümbritsev keskkond ja stabiilne areng	Klassiväline tegevus on suunatud: <ul style="list-style-type: none"> - oskusele märgata ja hinnata kodukoha looduse ilu, - tutvumisele Eesti imepäraste loodusmaastike ja looduskaitsealadega, - huvi ilmutamisele loodusteaduste vastu, - oskusele õigesti käituda looduses, - teadmiste laiendamisele ümbritseva looduse kohalike probleemide suhtes, - oskusele esitada küsimusi loodusteaduslikel teemadel ja vastava informatsiooni otsimisele. 	Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud: <ul style="list-style-type: none"> - soovi arendamisele aktiivselt osaleda ümbritseva keskkonna probleemide lahendamisel ja kohalikul tasandil konkreetsete ökoloogiliste otsuste vastuvõtmisel.
3	Kodanikuinitsiatiiv ja ettevõtlikkus	Klassiväline tegevus on suunatud: <ul style="list-style-type: none"> - tutvumisele Eesti Vabariigi kodanikuõiguste ja seadustega, - seaduskuulekuse ilmutamisele erinevates situatsioonides, 	Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud: <ul style="list-style-type: none"> - kodanikupositiooni kujundamisele, - kohalikul tasandil õpilaste oma tähenduse ja vastutuse tunnetamisele jõukohaste probleemide lahendamisel.

		<ul style="list-style-type: none"> - kodanikupositsiooni kujundamisele, - austuse kujundamisele oma riigi ja teiste riikide kodanike vastu. 	
4	Kultuuriline enesemääratlus	<p>Klassiväline tegevus on suunatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oma riigi kultuuriga tutvumisele, - teiste maade kultuuridega tutvumisele eesmärgiga hoiduda eelarvamusliku suhtumise tekkimisest neisse, - oskusele hinnata oma kultuuri ja teiste rahvaste kultuuri, kui vastastikuse kultuurilise rikastamise vahendeid, - oskusele hinnata kunstiloomingut ja väljendada end kunstivahendite abil, - rahulduse saamisele kunstiloomingust. 	<p>Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oma riigi kultuuri positiivse suhtumise kujundamisele, - teiste maade kultuuridesse positiivse suhtumise kujundamisele kultuurilise rikastamise eesmärgil, - võimalusele tutvustada oma kultuuri teiste maade esindajatele.
5	Infokeskkond	<p>Klassiväline tegevus on suunatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oskusele kasutada arvutit ja internetti kui suhtlusvahendit, samuti tekstide loomisvõimalust, - oskusele suhelda võõrkeeltes informatsiooni vahetamise eesmärgil, - oskusele saada informatsiooni ja seda edasi anda, - vajadusele lugeda ja kuulata uudiseid nagu üht peamist ajakirjandusliiki. 	<p>Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kommunikatsiooni eetika kujundamisele, - oma informatsioonivajaduste määramisele ja vajaliku informatsiooni leidmisele.
6	Tehnoloogia ja innovatsioon	<p>Klassiväline tegevus on suunatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uute tehnoloogiate kasutamisele nii õppetundides kui ka huvitegevuses, - innovaatiliste meetodite kasutamisele huvigruppide töös, - võimele tegutseda kaasaegse maailma 	<p>Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tehnoloogiate praktilisele kasutamisele nii õppetundides kui ka huvitegevuses, - aktiivsete õppemeetodite kasutamisele töös arvutiga.

		kõrgetes tehnoloogiates.	
7	Tervis ja ohutus	<p>Klassiväline tegevus on suunatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - riskikäitumise, mis viib õnnetusjuhtumiteni ja katastroofideni, ennetamisele, - oskusele tegutseda õnnetusjuhtumite korral, osata hinnata olukorda, - oskusele osutada esmaabi, - teadmiste tervist tugevdavate põhiliste faktorite kohta, - teadmistele tema peamistest kahjustavatest faktoritest, - oskusele pöörduda abi saamiseks eriteenistuste poole. 	<p>Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - riskikäitumise, mille tulemusena tekivad ohud, ennetamisele, - praktilisele tegevusele esmaabi andmise valdkonnas, - terve eluviisi propageerimisele.
8	Väärtused ja kõlblus	<p>Klassiväline tegevus on suunatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - õpilaste kõlbelis-väärtus –kasvatusele, mis põhineb demokraatlikel, vastastikuse mõistmise ja koostöö, positiivse suhtumise ümbritsevasse inimestesse printsiipidel, sallivuse, lojaalsuse ja suhtlusvalmiduse ilmingutel, valmidusel kontrollida oma käitumist, üksteise aitamise ja teiste inimeste austamise, tolerantsuse ja humaansuse printsiipidel. 	<p>Projektialane-/partnerlustegevus on suunatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - õpilaste isiklike positsioonide kujunemisele, mis põhinevad humanistlikel ja kõlbelistel normidel.

Läbivate teemade realiseerimine eeldab III kooliastme lõpul järgmiste tulemuste saavutamist:

nr	Läbivad teemad	Tulemused
1	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	<p>1) Analüüsib oma isiklike omadusi, oskusi, huve, võimeid, õpitulemusi ja teisi oma võimalusi (näit. tervisega seotud aspekte), arvestab neid esialgses elukutsevalikus ja tegevuse planeerimisel.</p> <p>2) Otsib sobivatest allikatest informatsiooni edasise õppetegevuse valikuks, kirjeldab konkreetseid alternatiive õppimise ja tegevuse jätkamisel, samuti ka tingimusi, mis on vajalikud ja eelistatud õppimisel õppeasutuses.</p> <p>3) Pöördub abi saamiseks vastavatesse ettevõtetesse ja spetsialistide poole karjääri planeerimise tegevuses.</p> <p>4) Kirjeldab üldiselt tööturu olukorda, võimalusi ja arenguid, saab aru elukestva õppe tähtsusest pidevalt muutuva tööturu ja areneva ühiskonna tingimustes.</p> <p>5) Kirjeldab sidet ettevõtte / elukutse inimese eluviisiga, kirjeldab tema õigusi ja kohustusi töötajana.</p> <p>6) Saab teada enam levinud stereotüüpseid negatiivseid külgi suhtes tootmise ja töötajaga (sealhulgas suguline ja teistel tunnustel diskrimineerimine).</p> <p>7) Seob oma tegevuse pikaajaliste eesmärkide ja prioriteetidega, leiab erinevaid võimalusi püstitatud ülesannete täitmiseks ja probleemide lahendamiseks.</p>
2	Ümbritsev keskkond ja stabiilne areng	<p>1) Peab kinni peamistest looduse ja ümbritseva keskkonna kaitse printsiipidest, mõistab, et loodus – on baas inimkonna arenguks, mõistab ümbritseva keskkonna ja inimese sõltuvuse loodusressurssidest ebakindlust.</p> <p>2) Kirjeldab loodust kui terviklikku süsteemi, analüüsib organismi ja ümbritseva keskkonna vastastikust seost.</p> <p>3) Selgitab, kuidas ühiskonna poliitika soodustab ümbritseva keskkonna seisundi tervendamist ja probleemide ennetamist.</p> <p>4) Teab ja kasutab oma kodanikuõigusi ja -kohustusi tegevuses ümbritseva keskkonna küsimustes, ütleb välja oma arvamuse ümbritseva suhtes, propageerib õiget käitumist ümbritseva keskkonna kaitse suhtes.</p> <p>5) Kasutab kriitiliselt ja loovalt andmeid, mis puudutavad ümbrust, analüüsib informatsiooni, mis puudutab ümbritsevat keskkonda.</p> <p>6) Näitab üles teadlikkust selliste toodete ja materjalide kasutamisel, mis on ohutud ümbritsevale keskkonnale, ohutu põllumajandustoodangu kasutamisel, alternatiivse elektrienergia kasutamise tähtsust.</p> <p>7) Käitub teadlikult igapäevaste probleemide lahendamisel arvestades eetilisi, moraalseid ja esteetilisi aspekte.</p>

3	Kodanikuinitsiatiiv ettevõtlikkus	ja <ol style="list-style-type: none"> 1) Kuulab teisi, osaleb aktiivselt koostöös, väljendab oma mõtteid, esitab originaalseid ideid ja alternatiivseid võimalusi probleemide lahendamisel. 2) Selgitab, miks on ühiskonnale hädavajalik vabatahtlik tegevus ja toob näiteid vabatahtliku tegevuse kohta. 3) Kirjeldab oma sõnadega ühiskonna jagamise avalikkust, tulusaid ja tulutuid sektoreid, võrdleb neid sektoreid ja selgitab seost nende vahel. 4) Kirjeldab oma sõnadega kooli juhtimise demokraatlikku süsteemi ja kooli Õpilasmavalitsuse tööd, võib vajadusel osaleda koolielu organiseerimisel. 5) Selgitab maakonna ja linna omavalitsuste töö funktsioone. 6) Arutleb ühiskonna hüvede ja maksude tähtsuse üle ühiskonnale. 7) Võrdleb erinevaid elatise teenimisvõimalusi (näit. töötasu, ettevõtlus, mittetulundusühingute loomine). 8) Koostab isikliku ja pere-eelarve, selgitab ohtusid, mis on seotud krediitide ja kulutustega ning ootamatult tekkinud lihtsa juhuse abil võib hinnata pakutud krediitide otstarbekust.
4	Kultuuriline enesemääratlus	<ol style="list-style-type: none"> 1) Toob esile sarnaseid ja erinevaid oma ja teise kultuuride pärandi tunnuseid. 2) Väljendab kuuluvust oma kultuuri juurde ja valmidust olla oma kultuuri esindaja, võib tutvustada teiste kultuuride esindajaid oma kultuuriga. 3) Kirjeldab inimesi, nende erinevaid vajadusi, eelistusi ja huvisid ja näitab oma käitumises tolerantset suhtumist nendesse erinevustesse. 4) Peab loomulikuks suhtlemisel erinevusi kultuuris ja arvestab nendega (sealhulgas pärilikkus, usk, tegevus, rahvus, erinevus soos ja eas jne.). 5) Analüüsib ühiskonnas levinud rahvuslikku, sugulist, sotsiaalset staatusi, elukutset, usku ja teisi sellega seotud staatusi, võib hoiduda lähenemisest stereotüüpidele.
5	Infokeskkond	<ol style="list-style-type: none"> 1) Tajub ja analüüsib oma igapäevast infovahendite kasutamist, selgitab oma valikut ja eelistust, leiab temale vajaliku informatsiooni internetist ja teiste kanalite abil, kirjeldab infovahendite osa tööturul. 2) Kujundab situatsiooni kirjelduse alusel erinevaid käitumisviise, selleks, et olla ohutu infovahendite kasutamisel (sealhulgas suheldes ajakirjanikega internetis, raadios). 3) Saab teada erinevaid tekstiliike infovahendites (sealhulgas segaformaadis) ja selgitab nende kasutamise otstarbekohasust. 4) Iseloomustab internetis läbi vaadatud lehekülgede autorlust, kujundamist, informatsiooni õigsust antud momendil ja kirjeldab neid elemente. 5) Konkreetselt viitab ja tsiteerib kasutatud allikaid, selgitab viidete ja tsitaatide tähtsust referaatides ja

		<p>uurimistöodes ja saab tekstidest teada erinevate allikate vajaliku tähtsusega autoreid.</p> <p>6) Tunneb ära ühiskondliku informatsiooni osa, ühiskonna tähenduse, vajadusel kirjutab konkreetsed instruktsioonid kõigi vajalike rekvisiitidega, koostab konkreetsed kuulutused teadetetahvlile või internetti.</p> <p>7) Kasutab teadlikult oma teadmisi nii visuaalselt kui verbaalselt mõjutusvahendina, on teadlik ajakirjanduseetika olemasolust ja hindab ajakirjanduseetikast head kinnipidamist.</p> <p>8) Teab oma õigusi ja kohustusi žurnalistikavaldkonnas, tunnetab oma osa võimaliku infoallikana.</p>
6.	Tehnoloogia ja innovatsioon	<p>1) Koostab arvuti abil korrektselt vormistatud ja viidetega täiendatud referaate.</p> <p>2) Koostab ja esitab klassile multimeedias esteetiliselt vormistatud informatiivseid ettekandeid.</p> <p>3) Osaleb aktiivselt loomingulistes ühisprojektides, kasutades sealjuures erinevaid tehnoloogilisi lahendusi suhtlemiseks ja ühistööks.</p> <p>4) Kogub ja süstematiseerib andmeid, teostab lihtsaid statistilisi analüüse.</p> <p>5) Demonstreerib oma saavutusi ja kompetentse digitaalse portfoolio ja õppekausta abil.</p> <p>6) Kirjeldab tehnoloogia osa ühiskonnas ja lähtudes oma elukutsevaliku aspektist.</p> <p>7) Valib antud tööks sobivad tehnoloogilised vahendid ja põhjendab oma valikut.</p> <p>8) Koostab ja vormistab huvide veb-lehekülje, elektroonilise aja-kronoloogia või digitaalse õppematerjali.</p> <p>9) Kirjeldab ja põhjendab tehnoloogiliste innovatsioonide tähtsust konkreetses elukeskkonnas või probleemses situatsioonis.</p>
7	Tervis ja ohutus	<p>1) Koostab isikliku terviseplaan, kajastades tugevaid külgi, oma tervise vajadusi ja riske.</p> <p>2) Kirjeldab, kuidas eluviis, pärilikkus ja teised faktorid on seotud tervise arenguga ja haiguste ennetamisega.</p> <p>3) Võrdleb erinevaid käitumisriske nende vastastikuse ohu suhte baasil.</p> <p>4) Hoiatab ohtude eest ohtlikes olukordades, õppesituatsioonis demonstreerib, kuidas neist jagu saab, kirjeldab situatsioone, mis nõuavad professionaalset abi.</p> <p>5) Demonstreerib ohtlike situatsioonide vähendamise ja ärahoidmise võimalusi (liiklustraumad, olmetraumad, tulekahjud) ja nende ületamine ohtlikes olukordades.</p> <p>6) Analüüsib, kuidas massinformatsiooni vahendid ja sõpradelt saadud informatsioon mõjuvad tervele eluviisile.</p> <p>7) Leiab erinevatest usaldusväärsetest allikatest infot tervise kohta, annab edasi usaldusväärset informatsiooni tervise ja ohu kohta.</p> <p>8) Võib vajadusel mõjutada teisi ja toetada sõpru terves eluviisis ning võtta vastu otsuseid ohtude ärahoidmiseks.</p>

		<p>9) Kirjeldab ohtu ärahoidvate vahendite tööd ja omadusi tuginedes loodusõpetuse tundides õpitule, kasutab optimaalseid vahendeid.</p> <p>10) Kirjeldab erinevate ohtlike situatsioonide tekkimise erinevaid põhjusi, soovib võimalikke lahendusi ühiseks tegutsemiseks ohtlikes situatsioonides.</p> <p>11) Hoiab kinni jalakäija, jalgratturi ja mopeedijuhi liikluseeskirja reeglitest, tänaval käitub vastavalt liikluseeskirjade reeglitele.</p>
8	Väärtused ja kõlblus	<p>1) Kirjeldab enda jaoks tähtsaid väärtusi, analüüsides nende mõju (sealhulgas: enesehinnang, tulevikuplaanid, suhtumine teistesse inimestesse, koostöö ja ühiskond), selgitab ja põhjendab oma maailmavaatelist positsiooni.</p> <p>2) Selgitab oma sõnadega ja toob näiteid seose kohta õiguste, vabaduse ja vastutuse vahel, analüüsib õigusi ja kohustusi, austades humanistlikke väärtusi.</p> <p>3) On teadlik inimeste huvidest, põlvnemisest, kultuurist, religioonist ja seoses sellega maailmavaate erisusest, arvestab neid ja mõistab, miks diskrimineerimine (suguline, kultuuriline, usuline, seksuaalne, puudujäägid välimuses jne.) on halvaks pandav, saab aru, et erinevate inimeste väärtused võivad olla erinevad.</p> <p>4) Toob antud tekstist või situatsioonist leitud eetilise dilemma, selgitab oma sõnadega ja soovib erinevate perspektiivide seisukohalt tegevuse erinevaid võimalusi, tsiteerides probleemidega seotud kõlblus- ja väärtusnorme.</p>

III kooliastme õppe-kasvatustegevuses tehakse järgmised aktsendid läbivate teemade realiseerimise plaanis:

nr	Läbivad teemad	Aktsendid õppe-kasvatustegevuses läbivate teemade realiseerimise protsessis
1	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Arendada õpilaste motivatsiooni õppimise jätkamiseks kogu elu vältel, täiustada õppetegevuse oskusi ja vilumusi, suurendada iseseisva õppetegevuse vormide osa ja vajaliku informatsiooni otsimise kogemusi, kasvatada vastutust oma õppetöö resultaatide eest.
2	Ümbritsev keskkond ja stabiilne areng	Tutvustada õpilasi regionaalsete ja globaalsete ökoloogiliste probleemidega ja võimalike võimalustega neid ära hoida. Kujundada isiklik arvamus stabiilse arengu probleemidest, töötada välja kodanikupositsioon nende arutamiseks ja otsuste vastuvõtmiseks.
3	Kodanikuinitsiatiiv ja ettevõtlikkus	Soodustada teadliku kodaniku omaduste kujunemist, tutvustada kaasaegse ühiskonna sotsiaalse, majandusliku ja poliitilise süsteemiga.
4	Kultuuriline enesemääratlus	Tutvustada kaasaegse ühiskonna kultuuride mitmekesisust, tekitada huvi oma isikliku rahvuskultuuri vastu läbi tema ilmingute kui ka teiste rahvaste kultuuri vastu, kasvatada tolerantsuse tunnet. Soodustada õpilase kultuurilist enesemääratlust.
5	Infokeskkond	Õpetada leidma ja kasutama informatsiooni allikaid, kriitiliselt neid analüüsima. Pöörata tähelepanu kaasaegsete infovahendite kasutamisega seotud riskidele.
6	Tehnoloogia ja innovatsioon	Tutvustada õpilasi kaasaegsete tehniliste vahendite mitmekesisusega ja õpetada neid targalt kasutama. Täiustada tekstiga töö kogemusi ja oskusi, loominguliste ja uurimistöde koostamist ja nende esitlemist.
7	Tervis ja ohutus	Kujundada veendumust tervise säilitamise ja tugevdamise tähtsusest nii inimesele endale kui ka ühiskonnale tervikuna. Hoiatada terviseriskide eest, mis on seotud valede eluviisidega. Kinnistada õige käitumise kogemusi erinevates kriitilistes situatsioonides.
8	Väärtused ja kõlblus	Kasvatada mineviku ja kaasaja näidete varal kaasaegse inimese tähtsamaid väärtushinnanguid ja kõlbelisi omadusi. Orienteerida õpilasi üldeuroopaliste väärtuste ja nende humanistliku suuna omandamisele.

Lisaks õppetegevusele realiseeruvad läbivad teemad läbi klassivälise-, huviringi-, projektialane-/partnerlustegevuse. III kooliastmes prioriteetseteks tegevusliikideks on:

nr	Läbivad teemad	Klassiväliline tegevus	Projektialane-/partnertegevus
1	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Läbi ekskursioonide, sõitude, kohtumiste erinevate elukutsete esindajatega tutvustada õppimisvõimalusi ja elukutsevalikut.	Osavõtuga kooli-, linna- ja vabariiklikest projektidest, saada teadmisi, mis lubavad planeerida oma professionaalset karjääri ja saada vastavat konsultatsiooni.
2	Ümbritsev keskkond ja stabiilne areng	Tunnivälises tegevuses kasvatada hoidvat suhtumist ümbritsevasse keskkonda, tutvustada regiooni ja vabariigi bioloogilist mitmekesisust, suunata teadlikule osavõtule stabiilse arengu probleemide lahendamisel.	Läbi osavõtu erinevatest projektidest laiendada oma silmaringi, kujundada teadlikku isiksust, kes on valmis kandma vastutust oma tegevuse eest.
3	Kodanikuinitsiatiiv ja ettevõtlikkus	Arendada aktiivse ja tegutseva kodaniku omadusi läbi klassivälise tegevuse.	Tugevdada ühiskonnaga, milles elad, asjaolulisuse tunnet, kasvatada patriotismi, tolerantsust ja riikkondsust.
4	Kultuuriline enesemääratlus	Tunnivälises tegevuses kasutada võimalusi ühiskonnas eksisteerivate kultuuride vastu austava suhtumise kujundamist ja multikultuurilisuse arendamist.	Projektialase-/partnerlustegevuse käigus jätkata tööd teises kultuurikeskkonnas käitumiskogemuste kujundamist.
5	Infokeskkond	Osaleda erinevates viktoriinides, konkurssidel, infotehnoloogiaga seotud aineolümpiaadidel, orienteeruda virtuaalses keskkonnas.	Projektide kirjutamiseks materjali kogumisel kasutada erinevaid infokeskkondi, täiustada erinevate infokandjate abil loodud töö esitamise kogemusi.
6	Tehnoloogia ja innovatsioon	Reiside ja ekskursioonide ajal jätkata õpilastele kaasaegsete tehnoloogiate mõju tutvustamist inimese tööstiilile ja elule.	Osavõtt projektidest, mis on suunatud loomingu arendamisele, oskusele teha koostööd ja ilmutada initsiatiivi ning juurutada innovatsiooni ideid. Soovitada õpilastele kaasõpilastega ja/või tehnoloogia-firmadega koostöö variante innovatiivse arengu projekti raames.
7	Tervis ja ohutus	Tajuda ja ennetada võimalikud terviseriskid õppekursioonide ja reiside ajal, töötada välja negatiivne suhtumine kahjulikesse harjumustesse.	Jätkata õpilaste tutvustamist, läbi projektialase tegevuse ümbritseva keskkonna ja ühiskonna (sealhulgas eakaaslaste), mõjuga inimeste tervisele. Kujundada vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt tervet ühiskonnaliiget.
8	Väärtused ja kõlblus	Tutvustada õpilasi väärtusorientatsioonide mitmekesisusega, kasvatada neisse austavat suhtumist, õpetada tsiviliseeritult lahendama konfliktseid situatsioone.	Läbi projektialase-/partnerlustegevuse kujundada õpilaste isiklikud väärtuspositsioonid ja kõlblusveendumused ning oskus põhjendada ja kaitsta oma seisukohti, samal ajal austavalt suhtudes ka teiste arvamustesse.

5. ÕPPEKESKKOND

Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi õppekeskkond on õpilasi ümbritsev vaimne, sotsiaalne ja füüsiline keskkond, mis soodustab õpilaste arengut, kujundab iseseisvaid ja aktiivseid õpilasi ning toetab õppekava alusepanevid väärtusi. Õppekeskkond soodustab kohalike ja kooli traditsioonide säilimist ja arendamist.

Sotsiaalse ja vaimse õpikeskkonna kujundamisel Narva Pähklikmäe Gümnaasiumis arvestatakse:

- 1) suhetega õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ja teiste õppe- kasvatustööst osavõtjate vahel, mis on rajatud vastastikusele austusele ja üksteise arvamuste arvestamisega, samuti saavutatud kokkulepetest kinnipidamisega;
- 2) sellega, et suhtumine kõikidesse gümnaasiumiõpilastesse oleks õiglane, võrdne ning nende väärikust ja individuaalsust austav;
- 3) atmosfääri loomisega, mis on üles ehitatud inimestevahelistele usaldus- sõbralikele- ja heatahtlikele suhetele, mida iseloomustab vastastikuse abi valmidus õppetöös või igapäevaelus raskuste tekkimisel;
- 4) sellega, et otsuste vastuvõtmise ja vastutuse õigused on jaotatud selgelt ja täpselt, samuti areneb õpilastel valmidus vabaks arvamuste vahetamiseks, sealhulgas kriitikataluvus;
- 5) õpikeskkonna organiseerimisel lähtumist rahvus-, rassi- ja soovõrdsuse printsiipidest;
- 6) et õpikeskkonna kujundamises osaleb kogu kooli kollektiiv.

Füüsilise õpikeskkonna kujundamisel Narva Pähklikmäe Gümnaasiumis juhindutakse järgmistest seadusandlikest aktidest:

- 1) Inimese tervise seadus
- 2) Põhikooli ja gümnaasiumiseadus
- 3) Hoidumine ja võitlus infektsioonihaigustega
- 4) Tervisekaitse nõuded laste eelkooliasutustes ja koolides toitlustuse organiseerimisele
- 5) Koolidele esitatud tervisekaitse nõuded
- 6) Arvutiõppele esitatud tervisekaitse nõuded
- 7) Tuleohutuse seadus
- 8) Nõuded tegevuse organiseerimisele tulekahju korral ja evakuatsiooni läbiviimisele
- 9) Nõuded tuletõrje automaatsüsteemile ja juhtudel, kui on vajalik tulekahjuteate edasisaatmine tuletõrje automaatsüsteemi kaudu Häirekeskusele

Füüsilise õpikeskkonna kujundamisel Narva Pähklikmäe Gümnaasiumis arvestatakse:

- 1) kasutatavate ehitiste ja ruumide ohutust ja vastavust töökaitse nõuetele;
- 2) seadmete sihipärast kasutamist, ehitiste ja ruumide kujundamist vastavalt õppeprotsessi vajadustele;
- 3) õpilastele eale ja individuaalsetele ise ärasustele vastavate õppevahendite kasutamist, sealhulgas õppematerjalide ja vahendite kasutamist, mis baseeruvad kaasaegsele info- ja kommunikatsiooni tehnoloogiatele;
- 4) võimalustega arendada õpilaste füüsilist aktiivsust ja tervislikku eluviisi nii õppetundides kui ka tunnivälisel ajal;
- 5) sellega, et õppetöö toimub ka väljaspool kooli ruume (näit. kooli õues, looduses, muuseumides, arhiivides, ökoloogilise hariduse keskustes, asutustes ja ettevõtetes) ning virtuaalses õpikeskkonnas.

6. ÕPPEKORRALDUS

Narva Pähklimäe Gümnaasiumi õppe-kasvatustsükli organiseerimine on kajastatud Kooli Õppekavas, milles on arvestades Riiklikus Õppekavas esitatud nõudmisi ja ülesandeid.

- 1) Vastavalt „Põhikooli ja gümnaasiumiseadusele” kestab õppeaasta 1.septembrist kuni järgmise aasta 31.augustini.
- 2) Õppeaasta koosneb õppeveeranditest ja koolivaheaegadest. Koolivaheajad kehtestab Haridus- ja teadusminister. Koolivaheajad toimuvad neli korda, üldise kestvusega mitte vähem kui kaksteist nädalat, sealjuures suvine koolivaheaeg kestab mitte vähem kui kaheksa järjestikust nädalat.
- 3) Õppeveerandites kokku on mitte vähemalt 175 õppepäeva. Lõpuklassis on õppeveerandites kokku mitte vähemalt 185 õppepäeva. Lõpueksamite sooritamise päeval ja vähemalt kaks päeva enne eksamit, õppetööd ei toimu. Lõpueksami sooritamise päev ja kaks päeva enne eksamit loetakse õppepäevade hulka.
- 4) Nädalas on viis õppepäeva. Õppetunni kestus on 45 minutit. Õppetund vahetub vahetunniga, (vahetund vähemalt 10 minutit). Õppepäeva algus, vahetundide pikkus ja rida teisi koolitööd puudutavaid iseärasusi määratakse kindlaks kooli kodukorraga, mida võib muuta kehtestatud korras.
- 5) Õpetamine on organiseeritud järgmiselt:
  - suurem osa õppeaineid õpitakse terve klassiga kogu õppeaasta vältel traditsioonilises tunnisüsteemis;
  - osa õppeaineid võib õpetada klassideta õppe mudelil kogu õppeaasta vältel tasemeõppe sisseviimise eesmärgil:
  - keeli (näiteks eesti ja inglise keelt) õpitakse gruppides, mille täituvus määratakse lähtudes vastavatest seadusandlikest aktidest; gruppide koosseisu koostamise printsiibid võivad erineda ja muutuda uue õppeperioodi saabumisega (õppeaasta);
  - kehalise kasvatuse tunnid I kuni VI klassini viiakse läbi terve klassiga, VII kuni IX kl. eelistatakse tundide läbiviimist tütarlastele ja poistele eraldi; kehalise kasvatuse tunnid viiakse läbi kooli võimla, kooli staadioni, linna ujumisbasseini, linna spordihalli ja linna spordikooli „Energia” baasil;
  - tööõpetus I kooliastmes viiakse läbi terve klassiga; käsitöö ja kodundus ja tehnoloogiaõpe II ja III kooliastmes viiakse läbi tööõpetuse kabinetide baasil gümnaasiumi territooriumil ja linna teiste koolide tööõpetuse kabinetide baasil, kus kabinetid vastavad füüsilise õpikeskkonna uutele nõudmistele;
  - õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas;
  - väljaspool kooli toimuvat õpet reguleerib kooli direktori poolt kinnitatud õppekäikude korraldamise kava ja ainekavad.

6) Õpilase õppeainete nädalakoormus määratakse kindlaks kooli õppekavaga.

Õpilase nädala õppetundide piirkoormus, mis on lubatud põhikoolis:

- I klassis - 20;
- II klassis - 23;
- III ja IV klassides - 25;
- V klassis - 28;
- VI ja VII klassides - 30;
- VIII ja IX klassides - 32.

7) III kooliastmes organiseerib põhikool õpilaste jaoks loomingulise töö täitmise läbivate teemade või integreeruvate õppeainete põhjal. Töö võib olla:

- uurimus,
- projekt,
- kunstiteos.

Loomingulise töö temaatika igaks õppeaastaks valib välja kool, konkreetse teemavaliku teostavad õpilased. Loominguline töö võib olla nii individuaalne kui ka kollektiivne. Loomingulise töö teema märgitakse põhikooli lõputunnistusele.

Vastavalt Riiklikule Õppekavale võib loominguline töö olla kirjutatud nii läbivate teemade kui ka õppeaineid läbivate erinevate tsüklite (sotsiaalsed, loodusteaduslikud ained, matemaatika, kunsttsükli ained, tehnoloogia, keha- ja kultuur, keel ja kirjandus, võõrkeeled), samuti ka teatud õppeaine valdkondade põhjal ning klassivälise tegevuse (projektialane tegevus) ainetel.

Põhikoolis pööratakse erilist tähelepanu erinevatele loomingulise iseloomuga töödele ja tegevusviisidele, mis nõuavad teatud iseseisvust: kirjandid, esinemised klassikaaslaste ees luuletuste lugemisega, osavõtt diskussioonidest loetu üle, lugejapäeviku pidamine, valmistumine teadaandeks või ettekandeks jne.

Loominguline tegevus sisaldab ka erineva suunitlusega sõnaliste tekstide loomise tegevust ja nende žanrilise kuuluvuse teadmist. Kirjanduslike teoste süvendatud õppimiseks on otstarbekohane kasutada selliseid loomingulisi meetodeid, nagu teksti tõlkimine teise kunstiliigi keelde (ennekõike teatri- ja kinematograafia keelde). Õpilaste loominguline tegevus ilmneb esseede ja kirjandite, samuti kirjanduslike teoste põhjal loodud teatrietenduste ja kinofilmide retsensioonide (siin nähakse ette originaalse sõnalise teksti vastandamine selle stseeni või ekranisatsiooni versiooniga) kirjutamisel, temaatiliste esitluste loomisel.

Ettevalmistus uurimistöö kirjutamiseks III kooliastmes algab juba I ja II kooliastmes erinevate uurimismeetodite kasutamise põhjal vastavalt antud kooliastme õpilaste eale.

Loomingulise, praktilise ja uurimusliku töö kirjutamisel, vormistamisel ja kaitsmisel juhenduvad õpetaja ja õpilane Narva Pähklikäe Gümnaasiumi loominguliste, praktiliste ja uurimuslike tööde põhimäärusest ning Riiklikust Õppekavast.

- 8) I kooliastme õpilastele luuakse vanemate sooviavalduse põhjal pikapäevarühm. Vastavalt „Põhikooli ja gümnaasiumiseadusele” kehtestab kooli direktor pikapäevarühma töökorra ja töögraafiku, määratledes aja koduste õppeülesannete täitmiseks, puhkuseks värskes õhus ja huvitegevusteks. I-IV klassi õpilastele on võimalus luua õpilaste arengu toetamiseks grupi, eesmärgiga konsulteerida õpilasi õppeainetes. Grupi tegevus viiakse ellu vastavalt õppe-kasvatus- ja õpilaste tunnivälise tegevuse plaanidele.
- 9) Vastavalt „Põhikooli ja gümnaasiumiseadusele”, sõltuvalt õpilase erelistest hariduslikest nõudmistest, võib põhikoolis määrata õpilasele individuaalõppekava:
- Individuaalõppekavas on fikseeritud eriliste hariduslike nõudmistega õpilasele ette nähtud muutused või täpsustused, mis puudutavad õppeaega, õppesisu, õppeprotsessi, õpikeskkonda või õpitulemusi.
  - Kui õpilase võimed, osalemiseks selliste muudatuste sisseviimise protsessis, on piiratud, kaasatakse koostööle õpilase vanemad.
  - Õppetöö adaptatsiooni eesmärgil, lähtudes õpilase vajadustest, kasutatakse töös õpilastega individuaalset lähenemist (individuaalõppekavad nõrkadele õpilastele ja töö tugevate õpilastega), sel juhul on tähelepanu keskendatud teatud teemadel.
  - Kui muudatused või parandused toovad endaga kaasa nädalakoormuse või õppetöö intensiivsuse olulise kasvu või alanemise võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, siis selliste muudatuste juurutamiseks peab koostama individuaalõppekava.
- 10) Teatud juhtudel, mis on seotud õpilase tervisega, tema erilise füüsilise või psüühilise seisundiga ja vastava meditsiiniastutuse soovitusel olemasolul, kool võimaldab õpilasele koduõppe.
- Samuti vastavalt „Põhikooli ja gümnaasiumiseadusele”, põhiharidusastme õpilane võib vanemate taotlusel õppida kodus. Vanemate taotlusel osalist kodusest õppetööst, mis toimub väljaspool kooli, organiseerib ja rahastab vanem.
- 11) Gümnaasiumi I-III kooliastmetes, õpilaste võimete arendamiseks ja silmaringi laiendamiseks, samuti ka läbivate teemade realiseerimise eesmärgil, on organiseeritud ringitegevus erinevatel suundadel või õppeainetes, mis on seotud õppekava täitmisega.

Ringide kavad ja ringi valdkonnad määratakse kooli administratsiooni poolt enne õppeaasta algust, sealjuures arvestatakse ka õpilaste soove. Ringitegevus toimub järgmistel suundadel:

- matemaatiline suund
- humanitaarsuund
- sotsiaalsuund
- muusikasuund
- loodusteaduslik suund
- rakenduslikud ringid
- spordisektsioonid.

12) Õpilase arengu toetamise organiseerimiseks viiakse nendega läbi vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguvestlus, mille alusel määratakse edasised õppe- ja arengu eesmärgid.

- Arenguvestluste tingimused ja kord on konkretiseeritud „Pähklimäe gümnaasiumi arenguvestluste põhimääruses”. Arenguvestluste tingimused ja korra kehtestab direktor.

13) Koolis on arenenud õpilaste tugisüsteem, mis kaasab kooli teenistusi:

- psühholoog
- eripedagoog sh logopeed
- sotsiaalpedagoog.

Vastavalt „Põhikooli ja gümnaasiumiseadusele” kindlustatakse õpilasele eripedagoogi, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi teenus.

Aineõpetajate ja klassijuhatajate konsultatsioon - kohtumisi õhtul üks kord õppeveerandis lisaks vanemate koosolekutele (direktori korraldusel), hinnatakse ja viiakse ellu kui gümnaasiumi üht õpilaste toetussüsteemi liiki.

Tugisüsteemi teenistused viivad läbi monitooringuid õpilastega erinevatel teemadel, monitooringu analüüse, annavad soovitusi aineõpetajatele ja klassijuhatajatele monitooringu tulemuste analüüsi põhjal .

Tugisüsteemi teenistused reguleerivad konkreetsele õpilasele keskendatud õppetöoga seotud õppeprotsessi tegevust.

14) Heade tulemuste saavutamiseks õppeainetes õppe-kasvatustöö protsessis kasutatakse diferentseeritud lähenemist õppetööle.

Õpilaste ajalise mahajäämuse olemasolu likvideerimiseks eeldatavate tulemuste saavutamisel kasutatakse diferentseeritud lähenemist nii õppemeetoditele kui ka hindamisele, samuti täiendavat pedagoogilist juhtimist peale õppetunde.

15) Lähtudes õpilaste kogemustest, oskustest ja vajadustest, samuti ka kooliastmest, toimub töö õpilaste tehnoloogiaalaste valdkondade õppimisel ja oskuste ning teadmiste täiustamisel.

Gümnaasiumi põhieesmärgiks infotehnoloogia valdkonnas on õpilase kasvatamine inimeseks, kes on avatud innovatsioonile ja oskab sihipäraselt kasutada kaasaegset tehnoloogiat, kes edukalt tegutseb kiiresti muutuvus tehnoloogilises elu-, õppe- ja töökeskkonnas.

Infotehnoloogia arengut toetavad koolis:

- administratsioon,
- süsteemne administraator /arvutiõpetaja,
- aineõpetajad, kes kasutavad aktiivselt infotehnoloogiaid oma tundides,
- klassiõpetajad, kes aktiivselt kasutavad õpikeskkonda Miksike.

Füüsilise õpikeskkonna võimalused on kajastatud kooli arengukavas ja EHS-es, infotehnoloogilise baasi laiendamise perspektiivid on kajastatud Gümnaasiumi arengukavas.

II ja III kooliastmes kasutavad aktiivselt infotehnoloogiat loodusainete, võõrkeelte, ajaloo, füüsika ja matemaatika õpetajad.

Arvutioskuse parem omandamine ja infotehnoloogia valdkonna kompetentsuse tõstmine on üks Gümnaasiumi õppe-kasvatustöö protsessi prioriteete. Infotehnoloogia kasutamine toimub mitte ainult õppetundides, vaid ka tunnivälises tegevuses, ülekoolilistel ja klassivälistel üritustel.

Lähtudes läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” eesmärkidest, tulemustest ja aktsentidest on uues Riiklikus õppekavas ette nähtud põhikooli kooliastmetes viia ellu töö infotehnoloogia valdkonnas järgmiselt:

Kooliaste	Tulemused	Aktsendid
I kooliaste	1) koostab ja säilitab arvuti abil oma loomingulisi töid, 2) kasutab digitaalseid õppematerjale vastavalt elueale ja teadmistele;	Lua vastavalt elueale sobivate digitaalsete õppematerjalide kasutamise tingimusi, kaasa aidata praktiliste kogemuste saamisel töös arvutiga;
II kooliaste	1) koostab, säilitab ja trükib iseseisvalt kirjalikke töid, näiteks plakateid, kuulutusi, referaate jne. 2) koostab arvuti abil lihtsaid andmebaase, 3) suhtleb eakaaslastega virtuaalses keskkonnas, sealjuures peab kinni võrgu suhtlusreeglitest ja on teadlik sellega kaasnevatest ohtudest, 4) kasutab tehnoloogiavahendeid hoidvalt ja ökonoomselt, 5) valib töös tehnoloogiavahenditega (sealhulgas arvutiga) ergonoomselt sobiva asendi;	Saada praktilisi kogemusi töös arvutiga, vastavalt elueale, osata arvuti abil vormistada tekste, kasutada arvuteid õppevahenditena ja tunnetusliku aktiivsuse rollis, tehnoloogiliste kompetentside kujundamine.
III kooliaste	1) koostab arvuti abil korrektselt vormistatud ja viidetega varustatud referaate, 2)koostab ja esitab klassile esteetiliselt vormistatud multimeedia-esinemisi,	Tutvustada õpilastele kaasaegsete tehnoloogiliste vahendite mitmekesisust ja õpetada neid oskuslikult kasutama. Täiustada tekstiga tehtava töö kogemusi ja oskusi loominguliste

	<p>3) aktiivselt võtab osa loomingulistest ühistest projektidest, sealjuures kasutab erinevaid tehnoloogilisi lahendusi suhtlemiseks ja ühistööks,</p> <p>4) kogub ja süstematiseerib andmeid, täidab lihtsaid statistilisi analüüse,</p> <p>5) demonstreerib oma saavutusi ja kompetentse digitaalse profoolio ja õppemapi abil,</p> <p>6) kirjeldab tehnoloogia osa ühiskonnas ja oma elukutsevaliku aspektist,</p> <p>7) valib antud tööks sobivad tehnoloogilised vahendid ja põhjendab oma valikut,</p> <p>8) koostab ja vormistab huvide veb-lehekülje, elektroonilise ajakronoloogia või digitaalse õppematerjali,</p> <p>9) kirjeldab ja põhjendab tehnoloogiliste innovatsioonide tähtsust konkreetses elukeskkonnas või probleemses situatsioonis.</p>	<p>tööde ja uurimistööde koostamisel ja nende esitlemisel.</p>
--	--	--

16) Gümnaasiumis pööratakse erilist tähelepanu inglise keele, kui maailmasuhtluses ühe enam levinud keele, õppimisele.

Inglise keele õppimine järgib selliseid eesmärke nagu:

- keele grammatika õppimine,
- inglise keele kirjanduslike normide ja kõnekeele omandamine,
- erinevate materjalidega tutvumine ning baasteadmiste omandamine inglise keeles teemal „maateadus”,
- tutvumine Inglismaa ja ingliskeelsete riikide kultuuriga,
- töö andekate õpilastega, õpilaste ettevalmistamine osalemiseks olümpiaadides ja konkurssides nii linna- kui ka vabariiklikul tasandil,
- gümnaasiumiõppele suunduvate õpilaste ettevalmistus edukaks kohustusliku eksami sooritamiseks,
- anda õpilastele võimalus õppida inglise keel selgeks heal tasemel, eesmärgiga kasutada keelt erinevates elu- ja töövaldkondades.

Ülal nimetatud eesmärgid saavutatakse läbi:

- tunnitegevuse,
- ringitegevuse,
- õpilastele mõeldud konsultatsioonide võimaluste kasutamise,
- individuaalse töö nii andekate kui ka toetust vajavate õpilastega,
- eraldi, maksimaalset inglise keele kasutamist nõudvate, traditsiooniliste ürituste läbiviimise, (Jõulukontsert, plakatite konkurss, jõuluteemalised mängud ja viktoriinid, Halogeen),
- ingliskeelsete kunstiliste, animatsiooni- ja õppefilmide vaatamise,
- eistluste reisidest ja erinevate riikide kultuurist,
- kirjandusliku kodulugemise.

- 17) Vastavalt „Põhikooli ja gümnaasiumiseadusele” varustab kool põhiharust omandavaid õpilasi, vähemalt kooli õppekava läbimiseks, tasuta õpikute, tööraamatute, töövihikute ja õpilase töölehtedega. Õpikute, tööraamatute, töövihikute ja õpilase töölehtede kasutamise ja õpikute da koolile tagastamise korda reguleeritakse kooli kodukorra reeglitega.

Gümnaasiumis tegutseb raamatukogu, mille kasutamise õigus on igal gümnaasiumi õpilasel ning kõigil kooli töötajatel. Raamatukogu kaudu kindlustatakse õpilased kohustuslikus korras kogu õppe-kasvatustööprotsessi läbiviimiseks vajaliku kirjandusega.

Raamatukogu peamine ülesanne on – osutada toetust õppekavade omandamisele kindlustades trüki-, audivisuaalsete ja teiste informatsioonikandjate säilivuse ja nendele ligipääsu, arendades õpilastes iseseisva õppe ja informatsiooni saamise oskust ning huvi lugemise vastu.

Kõigile raamatukogu kasutajatele on antud võimalus tasuta kasutada kogu kunstilist, teaduslikku ning tunnetuslikku kirjandust ja teatmeteoseid nende tagastamise tingimustel, mis on fikseeritud kooli sisekorra eeskirjades.

- 18) Vastavalt „Põhikooli ja gümnaasiumiseadusele” viiakse koolis ellu huvitegevust. Õppe-eesmärkide saavutamiseks ja kooli õppekava realiseerimiseks toimub Gümnaasiumis aktiivne klassiväline ja tunniväline tegevus, millesse klassijuhatajad, aineõpetajad ja huvijuhid püüavad kaasata igat õpilast, lähtudes tema arenguseärasustest ja huvidest.

Klassiväline ja tunniväline tegevus jaguneb:

- õppeaine paralleeltunnid,
- integreeritud tunnid, erinevate õppeainete teemade järgi jne.,
- traditsioonilised üritused,
- üritused, mille vajaduse on esile kutsunud koolitegevuse jooksev moment, laiemalt, sündmused vabariigis / ümbritsevas maailmas,
- ringitegevus,
- sõidud ja ekskursioonid, kinoteatrite, teatrite, näituste, ekspositsioonide jne. külastamine,
- erinevate asutuste ja keskuste külastamine eesmärgiga tutvuda nende struktuuri ja korraga ning töötingimustega,
- projektialane tegevus.

Huvitegevus planeeritakse enne õppeperioodi teatud ajavahemikuks igale klassile kui ka kogu gümnaasiumile ja viiakse ellu vastavalt tegevusplaanile.

Õpilasi ja nende vanemaid informeeritakse planeeritud üritustest kehtestatud korras. Vajadusel kooskõlastatakse huvitegevus lastevanematega teatud suundadel, osalt valdkondades, mis nõuavad lastevanemate finantsilist osavõttu.

Huvitegevus on kajastatud õpetaja tööplaanis juhul, kui see puudutab õppetöö aega. Huvitegevus planeeritakse ajaliselt, arvestades „Põhikooli ja gümnaasiumiseaduses” kehtestatud nõudmisi õppeaasta kestuse, õpilase maksimaalse nädalakoormuse piiramise ja tundide võrgustiku suhtes.

Klassiväliste ja tunniväliste ürituste läbiviimise kord ja tingimused on kinnitatud gümnaasiumi korras „(Ekskursioonide) projektiõpetuse organiseerimise ja läbiviimise kord”.

- 19) Gümnaasiumis tegutseb õpilasesindus, mille koosseisu võib kuuluda iga õpilane teatud vanuses. Õpilasesinduse õigused, kohustused ja töökord on määratud põhimääruses. Õpilasesinduse põhimäärus koostab õpilaskond, vajadusel tehes koostööd direktori poolt määratud kooli töötajaga.
- 20) Õpilaste ergutamise ja karistamise kord.
- 21) Kool kindlustab igale õpilasele võimaluse kasutada vajadusel kooli tervisekaitse teenust, mis seisneb arsti ja medõe tegevuses.

Gümnaasiumi tervisekaitse teenust teostavad OÜ „Perearstikeskus Valentina Mišenkova” töötajad.

Tervisekabinet asub gümnaasiumi esimesel korrusel. Selle asukoht on teada igale õpilasele ja tähistatud vastavalt tuleohutuse ja eksploatatsiooni reeglitele vastava märgiga.

Õde võtab õpilasi vastu graafikujärgselt, mis on kinnitatud kodukorra.

Tervisekabineti graafik ja teeneteosutamise spekter on ära toodud kooli koduleheküljel.

7. TUNNIJAOTUSPLAAN

Valdkond ja aine	1. klass	2. klass	3. klass	I kooliaste	4. klass	5. klass	6. klass	II kooliaste	7. klass	8. klass	9. klass	III kooliaste
<i>Keel ja kirjandus</i>				19				15				12
Vene keel	7	6	6	19	5	3	3	11	2	2	2	6
Kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
<i>Võõrkeeled</i>				11**				21				21
Eesti keel teise keelena	2	2	2	6	4	4	4	12	4	4	4	12
A-võõrkeel (Inglise keel)		2	3	5	3	3	3	9	3	3	3	9
<i>Matemaatika</i>				10				14**				13
Matemaatika	3	3	4	10	4	5	5	14	5	4	4	13
<i>Loodusained</i>				3				7				20
Loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2			2
Bioloogia									1	2	2	5
Geograafia									1	2	2	5
Füüsika										2	2	4
Keemia										2	2	4
<i>Sotsiaalsained</i>				2				6				10
Ajalugu						1	2	3	2	2	2	6
Inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	1	1		2
Ühiskonnaõpetus							1	1			2	2
<i>Kunstiained</i>				10,5 *				7				6
Muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
Kunst	2	1	1,5	4,5	1	1	1	3	1	1	1	3
<i>Tehnoloogia</i>				4,5*				5				5
Tööõpetus	1	2	1,5	4,5								
Käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus					1	2	2	5	2	2	1	5
<i>Kehaline kasvatus</i>				8				8				6
Kehaline kasvatus	2	3	3	8	3	3	2	8	2	2	2	6
<i>Uurimistöö alused</i>												1**
Uurimistöö alused									1			1
<i>Tundide kokku</i>	20	23	25		25	28	30		30	32	32	

Märkused: * 4,5 tundi kunstiaineid on integreeritud võõrkeelte valdkonna tundidega; 1,5 tundi tehnoloogia valdkonna tunde on integreeritud võõrkeele valdkonna tundidega;

**Kohustuslikule miinumile on kooli õppekavas lisatud 2 tundi inglise keelt I kooliastmes, 1 tund matemaatikat II kooliastmes ja 1 tund uurimistöö aluseid III kooliastmes.

8. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMINE JA NÕUSTAMINE

- 1) Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb põhikoolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Põhikool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.
- 2) Põhikool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.
- 3) Põhikool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.
- 4) Põhikool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul.

9. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD KOOLIASTMETI

Üldiseid teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks

Vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

- 1) ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
- 2) teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

Kooli rolliks on vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 2 viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada õpilasi ette ohutuks liiklemiseks. Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“. Juhindudes maanteeameti veebilehel antud soovitustest, kujundatakse koolis liikluskasvatuse teemade kaudu alljärgnevaid üldiseid teadmisi ja oskuseid ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

I kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;
- oskab ohutult evakueeruda koolihoonest;
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis;
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;

- oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
- oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluisudega sõitmiseks ohutut kohta;
- oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
- oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;
- oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;
- oskab eristada valet/ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.

I kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses;
- 2) oskus mõista ja väärtustada iseenda ohutust ning ohutut käitumist; ohuolukordade tekkepõhjuste selgitamine, ohu ennetamine, ohutust tagavate turvavahendite kasutamine, abi kutsumine.

II kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada;
- oskab ohutult evakueeruda koolist;
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
- oskab (vajadusel) kasutada tulekustutustekki;
- teab lõhkekehade kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab käituda/tegukseda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijuhki kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
- oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
- oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;
- tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile);
- oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutusalaste teemakäsitluste kohta;
- oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida.

II kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- 2) ohutusalaste teadmiste, oskuste, vilumuste lõimimine. (Laste õpetamine reaalses liikluskasvatuskonnas, praktilised õppused jne).

III kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas;
- oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda;
- oskab ohutult evakueeruda koolist ja osutada evakueerumisel abi endast noorematele;
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
- oskab kustutada väikeseid tulekoldeid, (sh lõke, süttinud rasv pannil jne);
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab ohtlike ainetega kokkupuutumisel end kaitsta nende tervist kahjustava toime eest;
- oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda;
- oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
- kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid;
- mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile, mopeedijuhile);
- on teadlik ohutusalaalastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta;
- oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti (liiklus)ohutusalaalast olukorda teiste riikidega.

III kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- 2) ohutust tagavatest seadustest tulenevate käitumisharjumuste kujundamine, (teadmiste rakendamine oskuste, vilumusteni) praktilised ohutusalaalased õppused.

Liikluskasvatuse teemad

Liikluskasvatuse teemad on tuletatud põhikooli riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus” ning maanteeameti veebilehel esitatud soovitudest liikluskasvatuse osas

Sisu kooliastmeti:

- 1) Põhikooli esimeses astmes (1.-3. klass) on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast;
- 2) Põhikooli teises (4.-6. klass) ja kolmandas astmes (7.-9. klass) on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

10. KARJÄÄRITENUSTE KORRALDUS

- 1) Karjääriõpetuse eesmärgiks õn aidata õpilasel kujuneda isiksuseks, kellel õn valmisõlek elukestvaks õppeks, erinevate rõllide täitmiseks muutuv as õpi-, elu- ja

- töökeskõnna ja oma elukäigu kujundamiseks teadlike otsuste kaudu, sh mõistlike karjäärivalikute tegemiseks.
- 2) Karjääriõpe on läbiva teemana käsitletav kõigis kõõliastmetes ja õppeainetes. Karjäärilaste teadmiste arendamiseks ja toetamiseks kasutatakse erinevaid tegevusi: karjääripäevad ja –tunnid; külalisesinejate kutsumine; õppekäigud ettevõtetesse; töövarjupäevad; õsalemine infõmessidel; karjääriinfõ vahendamine erinevate kanalite kaudu; kõõstõõ Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse jt asutustega; kõõstõõ Rajaleidja keskusega jms.
  - 3) Klassijuhatajaid nõustab, vahendab karjääriinfõt ja kõõrraldab temaatilisi õõritusi kõõigis kõõliastmetes karjäärikõõrdinaatõõri õõlesannetes õõpetaja, kelle määrab direktõõr õõma kõõskkirjaga

11. LOOVTOÕ, UURIMUSE JA PRAKTILISE TÕÕ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD (vaata lisa 9)

Põõhikooli lõõpetamise tingimuseks on, et õõpilane on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtõõ, mis lõõhtub lõõbivatest teemadest võõi on õõppeaineid lõõimiv. Loovtõõ on õõpilase kavandatud, teostatud ja esitletud tõõd, mis on teostatud juhendamisel. Loovtõõna ei esitata ainekava raames ettenõõhtud tõõd. Loovtõõd võõib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.

Kooli poolt valitud lõõbivatest teemadest lõõhtuv võõi õõppeaineid lõõimiv loovtõõ temaatika on jõõrgmine:

- Kultuur meie õõmber - eelkõõige on seotud lõõbiva teemaga „Kultuuriline identiteet“, kuid võõimaldab laialdast õõppeainete vahelist lõõimingut;
- Meedia, disain, kunst, arhidektuur - temaatika võõimaldab laialdast õõppeainete vahelist lõõimmgut, kuid samuti võõib lõõhtuda erinevatest lõõbivatest teemadest.

Tõõpõõsama teemavaliku teeb õõpilane kooli valitud loovtõõ temaatika hulgast koostõõs juhendajaga.

Loovtõõ tõõhendab uurimust, projekti, kunstitõõd võõi muud taolist, mis lõõhtub lõõbivatest teemadest võõi on õõppeaineid lõõimiv. Uurimus eeldab materjali kogumist, analõõõõsimist/sõõstematiseerimist ja õõldistamist ning jõõrelduste tegemist. Projekt eeldab projekti kavandamist, lõõbiviimist ja tagasisidestamist. Kunstitõõ eeldab idee loomist, teose valmistamist ning selle esitlemist avalikult.

12. ÜLEKOOLILISTE JA KOOLIDEVAHELISTE PROJEKTIDE KAVANDAMISE PÕõHIMÕõTTED

- 1) Projektilase tegevuse planeerimisel Narva Põõhikooli Gõõmnaasiumis lõõhtutakse:
  - kooli arengukavast,
  - riiklikust õõppekavast ja kooli õõppekavast,
  - vajadusest neid realiseerida, lõõhtudes huvitatud isikute huvidest (gõõmnaasiumi põõhiastme õõpilased, õõpilaste vanemad, hoolekogu liikmed).
- 2) Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide eesmõõrkideks on:
  - kooli arengukavasse kirjutatud õõlesannete realiseerimine,
  - õõppe-kasvatustõõõ toetamine,
  - õõpilaste kompetentsuse kujundamine, nende igakõõlgne arendamine,
  - lõõbivate teemade toetamine.

- 3) Projektialane tegevus haarab kõiki kooliastmeid ja baseerub gümnaasiumi õppekasvatustöö printsiipidel.
- 4) Gümnaasiumi projektialase tegevuse planeerimisel arvestatakse järgmisi riikliku õppekava printsiipe:
  - tingimuste loomine, mis aitavad kaasa kõikide õpilaste ja iga eraldi õpilase arengule,
  - kõikide õpilaste üldistele nõudmistele orienteeritus, sealjuures muudatuste võimalus, sõltuvalt õpilase individuaalsetest eripärasustest ja vajadustest,
  - õpilaste õpihuvi säilitamine, motivatsiooni tõstmine,
  - projektitegevuse raames tutvumine teatud kultuuridega (koolidevahelised, multikultuurilised või integratsiooni -projektid),
  - mitmekülgsede kogemuste omandamine, mis on otseselt seotud õppetegevusega,
  - õppe- ja kasvatusaspektide võrdsustamine,
  - erilise tähelepanu osutamine praktilisele tegevusele.
- 5) Põhilised projektide organiseerimise printsiibid Gümnaasiumis on:
  - ülekoolilised ja koolidevahelised projektid planeeritakse enne õppeperioodi algust (enne õppeaastat, enne õppeveerandit),
  - projektid peavad kaasa aitama Kooli Õppekava õppetulemuste saavutamisele,
  - projekte kaitstakse kooli direktori poolt loodud kaitsekomisjonis,
  - kaitsekomisjon teeb ettepaneku direktorile ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kohta,
  - direktor kinnitab projektide teemad enne õppeperioodi algust,
  - ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide organiseerimise korra kinnitab direktor.
- 6) Mõiste „projektõppe” all võib mõista õppekäike, -ekskursioone galeriisse, erinevatesse kultuurilis-hariduslikesse asutustesse, reise, õppetööd tänaval, muuseumis jne. Projektõppe tulemuseks on õppematerjalide ja argieluvaheliste paralleelide väljatoomine. Projektialane tegevus kajastub õpetaja tööplaanis ja on seotud õppesisuga ning aitab kaasa läbivate teemade realiseerimisele.

13. HINDAMISE KORRALDUS (vaata lisa 10)

14. ÕPETAJA TÖÖKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

- 1) Õpetaja töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö õppetunnis. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli näiteks õuesõppena, e-õppe vormis või õppekäiguna. Töökava koostamine ja arendamine kuulub aineõpetaja pädevusse. Õpetaja kujundab kooli õppekava alusel välja töökava, mis arvestab rühma omapära ja suundumust, kooli arengusuunda ja eripära, õpilaste vaimseid ja kooli materiaalseid ressursse.
- 2) Õpetaja töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja kursuse ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja -materjale, õpetajatevahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.
- 3) Õpetaja töökava on vormistatud kursuste ulatuses nädalate kaupa kalenderplaanina.
- 4) Gümnaasiumi ühtne töökavade esitamise vorm on esitatud kooli õppekava lisas.
- 5) Töökavas on ainekursuse õppesisu liigendatud ulatuslikumate õppeteemade järgi. Näidatud on olulisemad alateemad, käsitletavat põhimõisted, kasutatavad

meetodid, õppekirjandus jm õppematerjal; oodatavad õpitulemused ja nende kontrollimise/hindamise aeg ning moodused.

- 6) Õpetaja esitab töökava õppealajuhatajale I ja II poolaasta alguses.
- 7) E-koolis on esindatud õppeainet tutvustav ainepass.

15. ÕPILASTE TOETAMISE JA NÕUSTAMISE KORD (vaata lisa 11)

16. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

- 1) Narva Pähklimäe Gümnaasiumi õppekava koostamisel ja arendamisel kasutatakse erinevaid töövorme. Selles töös osalevad kõik pedagoogid.
- 2) Kooli õppekava vaadatakse üle iga õppeperioodi lõpul. Vajalikud uuendused ja parandused kinnitatakse enne uue õppeperioodi algust, hiljemalt augusti kuus.
- 3) Õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.